

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Субота 22. Фебруара 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Десет је година од како се слави 22. Фебруар као дан прогласа Српске Краљевине.

Три је године од како се слави 22. Фебруар као дан ступања на престо Његовог Величанства Краља Српског Александра I.

И овога ће пута цела Србија прославити овај дан са највећом љубављу према своме младом Краљу и драгој Отаџбини.

Представништво општине вар. Београда чини само пријатну дужност кад напомиње, да и грађани Престонице неће пропустити да прославе овај дан најсвечаније и да даду видљива знака своје поданичке верности и љубави према своме Господару окитивши домове заставама а у вече осветлењем.

ОД СУДА ОПШТИНЕ ВАР. БЕОГРАДА 20. ФЕБРУАРА 1892. ГОД.

ПРЕСТОНИЦА.

Престоница првим српским краљевима био је китњаста Скадар на Бојани; од њега ту част после преотеше под Стеваном Немањом и његовим наследницима старински Рас и Приштина и Призрен. Ове две српске престонице беху сведоци најславнијих дана старе српске Краљевине. Ну Призрен доживе и већу славу, и ако је дељаше са убавим Скопљем на Вардару: они дочекаше да буду престоница првом српском цару, Силаноме Стевану Душану. После већ, кад се претрже лоза Немањина, постану нова стона места државна, „нове царевине“ како песма каже, разни градови: Крушевац, Високи, Бобовац, Смедерево, па неко време под деспотом високим Стеваном и Београд.

Кад се у XIX. веку стаде опет стварати српска држава, пошто се земаљско средиште неко време у залуд тражило у Крагујевцу и Пожаревцу, Београд опет дочека да постане главом српских градова. Што некада беху Скадар, Приштина, Високи, Крушевац и они други споменути градови, сад поста Београд; и пошто он на данашњи дан пре десет година доживе и васкрс старе српске краљевине, оста му само да помишља на већу срећу, коју некад видеше Призрен и Скопље.

Тако је сад Београд не само понос осталих градова по Краљевини Србији, него и нада неискупљеном Расу и Скопљу па и свим градовима по широјој и лепој српској отаџбини. Одасвуд Србин ушпире очи на престоницу васкреле краљевине: свак са учешћем гледа на њен живот, њен напредак.

Добивши срећу, да постане глава целе српске земље, Београд осећа и појима, шта се од њега очекује. Осећа, да је својом чилошћу и својим успесима дужан задахнути у свакога Србина поуздање, да подмлађено Српство свесно ради на општој својој бољој будућности. Београд увиђа, да је ду-

жан предвечити примером у сваком племенитом раду на добру земаљском и народном свим осталим градовима и местима. Београд већ ради те постаје још и душевна и умна престоница српској отаџбини, остварујући лагано оно јединство мисли и жеља, које ће неминовно донети и државно јединство народу. Подижући себе; вршећи све дужности, којима као престоница светла образ краљевине; обухватајући широким погледом и топлим срцем све делове народне Београд доказује, да није заборавио, колико је свете крви проливано и на коцима и на ченгелима и при убојним јуришима, док се извојевало, да му калдрму не разносе више копита дахиских хатова, да место насиља отмичарског и јаука рајина завлада правда законска и песма омладинска. Београд је доиста свестан својих светих обавеза према жртвама, које је Српство поднело, док се стекло да се данас могне у њему узвикнути: да живи краљ Александар II! да живи народ српски! Да живи и да се шири слободна Краљевина!

НАРЕДБА

Суд општине вар. Београда, по препоруци управе вар. Београда, понавља овим своју наредбу, штампану у 4 броју Општ. Новина од ове године и позива грађанство, да у току још овог месеца набави од општине нове марке за пашчад, јер је створдерима најстрожије наређено, да хватају сву пашчад која нема марке од ове године.

Нова марка кошта 3 динара, а кад се изгуби мора се заменити другом уз доплату од једног динара.

Од суда општине вар. Београда 13. фебруара. 1892. год. АБр. 2454.

ОБЈАВА

Ставља се на знање оvd. грађанству да је књиговодство ове општине саставило годишњи рачун за прошлу 1891. год.

На основу чл. 41. закона о општинама у Краљевини Србији суд ставља ове рачуне на углед грађанству с напоменом да сваки грађанин има права да ове рачуне прегледа и да на исте и своје примедбе учини.

Од суда општине вар. Београда, 12. фебруара 1892. год. ББр 371.

НАРЕДБА

Правилима о слободном клању стоке у вароши Београду и београдском атару чланом XXVIII. забрањено је, да се жива стока по вароши продаје, но се иста може продавати само на једном месту, које суд општински одреди.

С тога се овим објављује и наређује свима продавцима и купцима, да се куповина и продаја живе стоке може вршити само на марвеном тргу (баталцамији).

За стоку која се на марвеном тргу продаје наплаћиваће се на име пијачне таксе и то: 0.05 динар. од ситних преживара и прасади до 10 кила; 0.10 динар. од свиња и прасади преко 10 кила, а 0.20 динар. од крупне стоке (волова, крава, јунад и т. д.).

Наплату ове таксе вршиће нарочито лице на марвеном тргу, и то од купаца.

Сваки онај, који се о ову наредбу огреши, казниће се према §. 326, казненог закона.

Од суда општине вар. Београда 15. фебруара 1892 год. АБр. 2453.

О Г Л А С

Овим се позивају сви они мушкарци становници овдашњи и Топчидерски од 20-е до закључно 50-е године старости, који немају прописни војнички билет о упису њиховом као војних обвезника или прописно уверење о неспособности за војну службу,

ПОДЖИСТАК

РАЗВАЛИНЕ ВИЛДЕНФЕЛСА

ПРИПОВЕТКА

Ф. ГЕРШТЕКЕРА

Превод с немачког

(Наставак 21)

Јохус је био узео шешир да се врати кући, стаде на сред собе па и сам је гледао за младичем док год није за ћошак зашао.

„Је ли код тебе забедешка, отац?“

„Јсте — побринуту се да све то набавим. У колико сати да се састанемо?“

„Не доцније од девет сати“, одговори Фрања, хартија је већ тамо и можемо одмах отпочети. Говори са Розом и кажи јој да смо се љуто покајали и да више никад нећемо то радити“, смејаше се, „само смо пробали — но, ти већ већ умети да јој кажеш.“

Павле Јохус не одговори ништа; често сећање на покојну матер Розину беше једано добро код њега али зудња за новцем беше јача и од

саме сенке покојнице. Морао је, као што он сам себе тешаше, да доврши, што је започео, и оставивши собу и без опрштаја путем је већ био склопио план како ће своје рођено дете да слаже — не да њу умири и разувери, но да осигура своју злу радњу и да спречи откриће.

Како је жалосно и суморно провела Роза то време код куће! Како јој тешко, како јој жукасно тешко беше на срцу, што није онако добро, како би могло да буде, кад јој је Бог услишао молитву, кад јој је драган добио службу и тиме се приближили извршењу њихове највеће жеље! Да ли је смела још да помишља на то да ће бити његова? — Можда би поносна племићка породица и допустила да се њен члан ожени са поштенем и примерном девојком из грађанског реда. Али зар би смела кћи једног злочинца да уђе у ту поштовану и часну кућу, зар би се смела усудити да загрли матер Брунову и да носи име њено? — Никада! Сама је себи крива изгледала, ма да је била од сваког греха чиста. Та она је била саучасница у том тешком злочину што је знала а ћутала, што је морала да га затаји, јер зар је могла свог оца, свог брата отерати на робију?

У такој борби провела је вече и пазила је на сваки корак у кући неће ли јој отац већ једном доћи и донети јој утехе, што је сузама

и молбама па и претњом измолила. Још би можда било могуће да се учињено уништи бар пред осветним законом кад се већ из њеног срца то никада избрисати неће. О, како би она радо сама сносила тај грех и крила. само кад би могла свога оца и брата од тога одвратити и упутити их на поштен живот.

Најпосле дође и отац. Хтео је да прође поред њене собе и да оде у своју, али му она није дала. Чим је чула да долази, отвори врата и са страхом упита:

„Шта је отац, јеси ли био код њега?“

„Јесам, моје дете.“

„Па јеси ли с њиме говорио? О, ходи у нутра и кажи ми све, шта ти је одговорио.“

„Све је добро, Розо, рече кафеција. Уђе у собу и пољуби је у чело, али јој у очи није смео погледати. „Говорио сам с њиме, он се је показао, и ми ћемо се трудити да све уништимо. Нико не зна о томе, само ти, па не треба нико ни да зна.“

„А шта ће с оним странцем бити?“ запита Роза и усправи се да свога оца погледа.

„Он — он се је с Фрањом посвађао,“ лагаше отац, „јер он није хтео да пристане на ово. Кад му је Фрања казао, да више неће да зна за овај посао, он је одговорио, да ће отићи у Француску и тамо сам на своју руку покушати срећу.“

да се у року до 27. ов. мес. пријаве војно-пописној комисији за варош Београд, а која ради у згради бившег начелства округа београдског.

Од овога се изузимају само чиновници страних посланства и консулата као и сви они страни поданици, који су већ представљали комисији, и поданство доказима (пасошем) оправдали.

После означеног рока све комисији непријављене изналазиће нарочите војне патроле и стражарно спровести гарнизонској управи на издржавање 10-то дневног затвора сем оних, који изостанак оправдају.

Из канцеларије председника в. пописне комисије за варош Београд КБр. 1794. 17. Фебруара 1892. год Београд.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Цена хлебу. На молбу еснафа лебарског, одбор је општински у седници својој од 17. о. м. решио, да се цена хлебу, обичном белом, повиси на 25 пара дин. по килограму. Ова цена вреди од 19. о. м. закључно.

Благодарене. Данас око 11 и по час. пре подне биће благодарене у Саборној цркви поводом светковине ступања на престо Његовог Величанства Краља и прогласа Краљевине. После благодарене ићи ће се у двор на подворење редом, који је у званичним новинама објављен.

Г. ДР-У МАРКУ Т. ЛЕКУ

У овогодишњем 5 броју „Београдских Општинских Новина“, Г. Др. Марко Т. Леко, одговорио је на неке од оних примедба, које сам ја учинио у одбору општинском, приликом дебате о поднесеном уговору за електрично осветљење вароши Београда, а поводом примедба Г. Лека на исти уговор. Сматрам за дужност, да не

пропустим овај „одговор“ Г. М. Лека без мог одговора.

Нећу да се заустављам код оних општих напомена Г. Лека, као да му нисам хтео „одговарајућим разлозима и мирно да докажујем зашто се с његовим примедбама не слажем.“ Свима онима, који су пратили те моје одговоре познато је, да ли у њима има „одговарајућих разлога“ или не. Напомињем само узгред, да та примедба г. Маркова баца мало ружну сенку на општински одбор, кога је и он члан а који је те моје, без „одговарајућих разлога“ одговоре примио и усвојио свуда једногласно.

А сад да пређем на последње примедбе г. Маркове.

1. г. Марку се не допада што је у члану 7 уговора дозвољено повластичару, да може за моторну снагу ради произвођења електрицитета употребити поред водене паре и *ма какву другу природну снагу*, и пита, за што је у стечају напоменуто да моторна снага буде искључиво снага водене паре. Тиме се по мишљењу г. Марка одступило од услова у расписаном стечају, јер се повластичару допушта да може да употреби и јевтинију снагу. И на основу тога вели г. Марко: „*Да је то пак и приликом расписивања стечаја познато било, зар није вероватно, да би добили повољније понуде за електр. осветљење Београда, но што смо их добили?*“ То је стварно питање у мојим примедбама. Али г. Станојевић у излишном доказивању како сам побркао извесне појмове и позивајући се на један члан уговора који нема никакве везе с мојом примедбом и заборавио је са свим да одговори на питање о коме сам желео да чујем његово мишљење.

Међу тим нека читаоци сами суде да ли сам ја „са свим заборавио“ да одговорим на питање г. Марка. Ево шта сам ја на то одговорио онда: (као што се то може видети у Беогр. Оп. Нов. од 1891 год. број 51 стр. 251).

„У конкурс је речено да моторна снага буде водена пара за то, да би сви конкуренти имали исту основицу за израду својих пројеката, и што ће за сада водена пара и бити главна моторна снага. А што смо дозволили у једном уговору, који ће

вредети 41 годину да се осим водене паре може употребити и каква друга природна снага, то је само с тога, што нисмо хтели себе обвезати да за свих 40 година добијемо струју само из водене паре и ако се она може бити, може и лакше и јевтиније добити на неки други начин. Кад би сада у уговору узели само водену пару као моторну снагу то би било као кад би неко пре 20 год. правило овај уговор па казао да се струја мора добијати само из Бунзенових елемената; он сада поред свију напредака електротехнике не би могао употребити никакав савршенији начин за добијање струје. И баш за то, што знамо како се проналасци електро технике врло брзо нижу један за другим, баш за то смо себи оставили одушке да се наша инсталација усавршава онако како се буде дошло до потпунијих и савршенијих начина за произвођење елект. струје. Јер ја не смем да се обвезем да ће водена пара за свих 40 година остати најбоља моторна снага.

Г. Марко се боји, да ће та друга природна снага бити много јевтинија од водене паре а то иде само у корист повластичару. Кад г. Марко не би терао опозицију само ради опозиције, он би видео и чл. 43 уговора у коме се каже: ако би у току трајања повластице новим научним открићима произвођење било ел. струје, било елект. светлости постало знатно јевтиније но што је сад, повластичар је дужан да цене ел. енергије употребљене ма на коју цел сразмерно обори. Ја држим да боље нисмо могли и дозволити усавршавање наше инсталације и задржати себи право да се и ми тим усавршавањем користимо.“

На то г. Марко прави сада овик у примедбу; „И кад би терао опозицију само ради опозиције видео би, али не оно што г. Станојевић види, већ да тај 43-ћи чл. уговора нема апсолутно никакве везе с мојом примедбом. Исти члан имао би везе с мојом примедбом само онда, кад би потребно било, „новим научним открићима“ довазвати тек, да је природна снага јевтинија од парне снаге, али то је и сад врло добро свакоме познато.“

Видите ли, како г. Марко Леко уме да извуче из мог одговора само три речи:

7. Р о з а.

У јутру се Роза пробудила чим су петли запевали. Она у ствари није много обећала, јер јој нико не може приметити, шта је она претрпела за последњих двадесет и четири сата — шта она још у свом срцу носи. Запиткивања о учињеном путу на шалу је наводила а и избегавала их је, јер и сама помисао на ону ноћ још јој је и сад задавало бола и имала је муке да све то савлада и од других сакрије.

У томе прођу осам дана. Приметила је до душе, да отац опет ноћу иде из куће, па га је за то и питала, али се је са одговором потпуно задовољила: помаже Фрањи да уништи сваки траг, што би могло навући на њега сумњу, ало би се доцније што дознало. Још је више сретна била, кад је чула, да онај странац спрема своје ствари, да за осам, а најдаље за десет дана оде из Хеленхофа у Францеску.

(Наставиће се)

„Остави га, отац, остави га нек иде,“ мољаше девојка. „видиш, ја ћу радити док ле год могу. Ја умем да радим; ја сам од свог детињства радила и научила сам се на рад. Још како ћу бити задовољна“ додада са болним осмехом и наслонив главу на његова прса, „само кад ћемо поштено зарадити свој лебац. То може и бити, отац. Ти си сада тако добар, не пијеш више, а вршиш свој посао тако добро, да су те сви ђуди заволели, мораћемо се мало стиснути, али шта то чини? Вербл нам више не треба, она је добра девојка али лења и морам увек пола посла сама да свршим. Све ћу ја моћи сама урадити и видићеш, да се гости веће тужити е се хрђаво услужују.“

„Моја добра Розо“, рече отац, кога је ова детиња брига у срце дирнула и коме је стид од самог себе натерао крв у лице. „Ти си добро дете, као твоја покојна мати, добра и скромна.“

„О, сећај се често покојне матере, отац,“ рече девојка приљубивши се јаче к њему, „ти знаш како је она мене и тебе водела, и како јој је тешко било умрети што мене оставља, о којој се је она тако бринула, сећај се често ње! Обећаваш ли ми то, отац?“

„Обећавам ти, Розо,“ прошапута отац и окрене главу на другу страну јер је осетио, да јој не би могао издржати поглед.

„Онда те све добро бити“, смешаше се девојка са сузама у очима, „све ће бити добро, и ти нећеш имати повода да се на мене пкад потужиш. То ти обећавам, а ти знаш да ја држим што обећам.“

„Знам. Розо, знам, ти си увек така била, као твоја покојна мати. Немој да плачеш. Лежи у кревет, испавај се добро, да би сутра била весела и мирна. Ти и не знаш како су за тебе питали и бринули се. Стари регистратор је три пута био овде да ти благодари за поморанџе, а писар варошки је само за то дошао, да се извести, да ти није јучерања шетња шкодила.“

„Добри старац!“ рече полако Роза, „сутра ћу, отац, опет ићи у кафану, и буди уверен, са сасвим мирним и веселим срцем. Нико не треба да зна како ми је тешко било и како сам хрђаво ноћ провела. А хоћеш ли и ти да спаваш?“

„Нећу, још је рано“, одговори Јохус, „сићи ћу још доле, јер нећу да на саму Вербл оставим кафану. Дакле, лаку ноћ Розо; врата се много отварају, мора да има доста гостију. Спавај мирно, моје дете.“ Пољуби је у чело и оде.

новим научним открићима, па да изврне цео смисао мога одговора и да каже како сам са свим заборавио да одговорим на његово питање. Молим вас загледајте још један пут, јесам ли ја игде казао: да би новим научним открићима потребно било доказивати тек, да је природна снага јевтинија од парне снаге?

Међу тим ја сам тек после овог другог одговора г. Марка. из једног разговора са њим, видео у чему је цела ствар. За г. Марка, водена пара није била природна снага, него је и ви под природном снагом разумевао реакцију воде Саве и Дунава.

Сад се тек, после овог објашњења види куда смерају све примедбе што је просуо г. Марко поводом тога 7 члана уговора. Сад се тек из тих примедба види, да је г. Марко држао да смо ми ставили у конкурсу да водена пара буде моторна снага само за то, да би дошли до што скупили цена за ел. осветлење, па да после, уговором дозволимо повластичару да у место водене паре употреби јевтини ток Саве или Дунава за произвођење електр. струје. Зар не кажу то оне, горе наведене и подвучене речи г. Маркове: *Да је то аак и приликом расисивања стечаја познато било, зар није вероватно да би добили поволније понуде за електр. осветлење Београда но што смо их добили?*

Видите ли ви поштовани читаоци како г. Др. Марко Леко уме „високо“ да мисли и да ради и да тако високе мисли и радње позајми и другима?

Сада, пошто је познато да је за београдску централу наручен потребан број парних машина, ја не бих имао потребе да доказујем како се реакција воде из Саве и Дунава неће употребити као моторска снага за справљање електрицитета. Али је ипак потребно да ојасним и г. Марку да се на то није ни мислило при склапању уговора у опште као ни при редакцији његовог члана 7 посебице.

Ја нећу да се упуштам у доказивање како је врло слаби пад и Саве и Дунава веома незгодан за окретање динамо-машина, које се више стотина пута у минути морају окретати. Нећу да улазим ни у претресање начина како би се то у опште могло извести: да ли јазом који би из далека извео воду било из Саве или Дунава, или витловима, које би непосредно вода окретала, као ни о томе шта би коштало извођење и издржавање таквих инсталација. Ја ћу само де се ограничим на практичну страну тога питања. Вама је свима познато да се Сава и Дунав ретко које зиме не замрзну а и кад се са свим не замрзну, готово сваке зиме иду њима и доста дуго ледене санте. По себи се разуме да у то доба електричне машине не би могле радити. Ако би се повластичар решио да јазом из далека изведе воду до својих турбина, онда би опадање и растење воде врло често мењало моторну снагу и врло често би се дешавало да та снага не би била довољна за произвођење потребне количине електр. струје. Међу тим уговором је утврђено да је повластичар дужан имати струје у довољној количини преко целе године. Не остаје му дакле ништа друго, него да поред ових мотора водених, направи још једну централу са воденом паром, која би морала бити толико велика, да у случају замрзавања или јаке суше сасвим замени ону, где је вода моторна снага, т. ј. толико велика, као да централе, у којој је вода мотор, и нема. Другим речима, повластичар

би поред централе са турбинама морао подићи једну централу са воденом паром исто толику као што је ова, што је сад подиже; дакле морао би у место садање једне централе да подигне две, које би се врло мало разликовале по коштању. На тај начин, уштеда на угљену код мотора са турбинама тешко да би била већа од самог интереса на уложни капитал за парну централу а да не говоримо о другим трошковима, који су потребни за одржавање такве централе и ако она периодично ради

Ја молим поштоване читаоце да ме извине што сам се упустио у толико објашњавање ствари која је по себи врло проста, коју и они сами добро знају, а коју су знали и они што су конкурс расписивали, па за то нису ни тражили пројекте у којима би се употребио ток Саве и Дунава као моторна снага. Ово сам морао, учинити само због Г. Др а Марка Лека, који је, не обавештен по томе питању, држао, да ће повластичар моћи употребити моторну снагу Саве и Дунава и тиме изиграти уговор и доћи до врло јевтиних извора електричне струје, коју ће међу тим он врло скупо Београђани продавати. Јер г. Марко вели: „Електричну струју можемо добити куд и камо јевтиније ако је произведена природном снагом (* по ако се производи воденом паром.“ (Беогр. Оп. Н. бр 53, стр. 268).

Врло је мало случајева где се природни ток воде може корисно употребити као моторска снага за произвођење електрицитета. То се може најзгодније извршити код водопада који имају довољно воде и кад је највећа суша, који се ретко мрзну и код којих трошкови око инсталације не износе много. Нарочито због овог последњег разлога сваки се водени мотор не може корисно употребити. Ево једног примера: Општина софијска употребила је као мотор воду једног планинског потока кога пад износи преко 700 метара. И ма да је се близу Софије нашао тако велики пад воде мени се ипак чини, да би општина дошла до јевтинијег осветљења да је употребила водену пару. Јер сама инсталација осветљења погођена је за 25 милијуна динара. Сам интерес на тај капитал и хабање материјала износи дакле на 200000 динара годишње не рачунајући трошкове персонала и издржавања саме инсталације које ће у најмању руку изнети још 50—60 хиљада динара. Истина, општина ће имати за тај новац на 2000 парних коња снаге, али треба имати на уму да је Софија мала варош да је мања и од Београда, и да ће учествовање приватних бити мање но код нас. И ако дакле општина софијска има за те паре довољно много електричне струје на расположењу ипак она од ње не ће имати велике користи кад је нема коме продати. Једна централа са воденом паром, која се може према потребама ширити била би много погоднија и без сваке сумње јевтинија.

Овај сам пример навео само за то да би и г. Марко Леко могао увидети како је врло олако изрекао: „како је врло добро свакоме познато да је природна снага јевтинија од парне снаге.“ —

2. Г. Марко ми наводи за углед стечај софијске општине за који сам каже да је био непотпун па су за то морали расписивати други. Наш је стечај успео од првора пута баш за то, што је био потпун а

(* Под „природном снагом“ ваља разумети да је то реакција или покресна моћ воде, јер смо видим да за г. Марка водена пара није природна снага.

то побија тврђења Г. Марка по којима је наш стечај непотпун био. Општина софијска заиста није знала шта је хтела, него је сваки конкурент схватао конкурсе како је хтео. За то су морала доћи нова обавештења и нов конкурс. На против, знајући у напред шта и како хоћемо, шта се може а шта се не може остварити ми смо све главне појединости тачно одредили у конкурсу и он је одмах успео. Је ли то баш мана нашега конкурса што у њему није било неизвесности, неки важу они, који знају правилно да мисле.

3. Код члана 6, у своје одговору вели Г. Марко: Тим чл. 6-тим, какав је на жалост у уговору и остао, даје се право само повластичару „да може по одобрењу општине београдске прећи на другу врсту осветљења“ а ја сам тражио да се истим чланом одреди и то: под којим би условима могла општина тражити од повластичара да пређе на другу врсту осветљења.

По уговору, повластичар се обвезао, да извесну количину светлости, одређеног интензитета мора давати општини држави и приватнима. Општине се не тиче хоће ли повластичар то моћи извршити путем електричног осветљења којим се он обвезује или неким другим. Општина има право од њега да захтева оно на што се је уговором обвезао а он нека се сам брине, оће ли то моћи постићи електричним осветљењем или неким другим, на које би по одобрењу општинском могао прећи. Чланом 6 ми нисмо хтели да се општина брине, да ли ће повластичар моћи своје обавезе испуњавати па кад види да не може, да онда општина тражи од повластичара да пређе на другу врсту осветљења. Нека се повластичар сам брине како ће своје обавезе испуњавати, а општина има доста својих брига. —

4. „Да пређемо сад на друга чуђења г. Станојевића“ вели г. Марко:

„Код чл. 29. питао сам, под којим би условима имале да се употребе сијалице од 60 свећа за улично осветлење, јер то није уговором предвиђено. Уговором предвиђено је само са колико ће се сијалица од 16 свећа замењивати једна пламена лампа а о употреби сијалица од 60 свећа за улично осветлење нема помена у говору.“ Г. Станојевић то не налази за нужно и вели: „Ја би се заиста чудило томе захтеву и то после одређених услова и цена, кад не би знао, да га поставља г. Марко Леко. Чудо г. Леко не тражи свуда у место 16, 60 свећа! Ја мислим да би добро било и о томе размислити.“

Да видите само како је вешт г. Марко; у место да цитира оно место из његових примедба при којима сам се ја чудило, он сасвим невинно тражи да се одреди одно између сијалица од 16 и 60 свећа. У уговору је на једном месту речено колико „вата“ троши једна свећа из лампе сијалице, те је према томе однос између 16 и 60 свећа врло прост. Али ево шта је г. Марко казао у својим првим примедбама и што није нашао за нужно да понови, ма да зна да сам се ја баш због тога чудило. Ево тог места.

„Добро би било размислити о томе како би се за улично осветлење могле употребити те сијалице од 60 свећа у место оних од 16. Можда само на неким важнијим местима. Нарочито како би се могле применити те сејалице од 60 свећа за оно опште улично осветлење за које општина има

плаћати повластичару 80000 дин. годишње.“
(Б. О. Н. 1892 бр. 1. стр. 5)

Дакле ми смо у конкурсу објавили да за улице ођемо сијалице од 16 свећа; на основу тога дошле су нам разне понуде. Једну само од њих усвојили, т. ј. ми смо се са једним понуђачем погодили пошто ће нам дати сијалице од 16 свећа и правимо уговор о извођењу те свршене погодбе. Г. Марко Леко долази после свршене погодбе и тражи да промислимо како би се могле увести сијалице од 60 свећа на место оних од 16 свећа а да наравно погођена цена остане иста. На такво тражење г. Марково одговорио сам ово: „да би се заиста чудно томе захтеву и то после одређених услова и цена кад не бих знао да га поставља г. М. Леко.“ При том одговору остајем и сада. —

5. У првим својим примедбама, Г. Марко је, да би изнео што већи контраст у ценама између гасног и електр. осветљења у Бечу, рекао, како је у тој вароши електр. осветљење три пут скупље од гасног. Кад сам ја у мом одговору, врло простим примером показао претераност, коју је г. Марко можда и нехотице изнео, он се сада у новим примедбама труди да то и цифрама докаже. Па рачунајући на необавештеност публике као и на моју, он сигурно држи да је то и доказао. Међу тим је врло лако видети како је његов рачун, и опет велим тенденциозно нетачан.

Та је нетачност онде, где г. Марко каже да један гасни пламен од 16 норм. свећа троши 142 литара гаса за један сахат. То је основица за цео рачун, па кад је она нетачна, по себи се разуме да ни све оно што се на њој зида није добро. Г. Марку је врло добро познато да и код гаса, као и код електрицитета, количина гаса, која долази на једну свећу опада са интензитетом саме лампе, тако да је у великим гасним лампама (на пример Сименсовим регенератив-лампама) та количина сведена на минимум. Истина је, да има лампа које ће, горећи на сахат 142 лит. гаса дати 16 свећа, али су те лампе у опште јаче од 16 свећа на пример 25,30 или више свећа, па кад се из њих утрошени гас сведе на 16 свећа, онда излази да интензитету од 16 свећа одговара 142 лит. гаса И да би добио од прилике 140 лит. гаса на сахат и за 16 свећа; — јер толико треба, да би елек. освет. у Бечу испало три пут скупље од гасног, — Г. Марко наводи ту цифру, до душе са свим истиниту, али изведену не из лампа од 16 свећа, већ из лампа јачих па сведених на 16 свећа, а то није све једно, као што ћемо мало час видети. Требало је, да се г. Марко заустави код гасног пламена од 16 свећа јачине, па да тражи колико се у њему гаса потроши за један сахат. То што г. Марко није хтео учинити, учинио сам ја.

Нисам хтео да црпем податке из физичких дела, јер би г. Марко можда рекао, да су физичари, кристалице ел. светлости, несигурне податке изнели о гасу. Обратио сам се хемичарима, и то из развог доба; најпре старијима који су изнели податке о количини изгорелог гаса пре него што се гас могао бојати електрицитета, па за тим савременима. Они ће нам казати колико гаса изгоре у једној лампи од 16 свећа.

Добротом једног нашег уваженог хемичара добио сам ове податке из Болијеве технологије:

ТРОШИ ГАСА НА САХАТ

№	ЖИШКА	ЕНГЛ. КУБ. СТ. (—28·3 ЛИТ.)	У ЛИТРИМА	ЈАЧИНА У ДОЛАЗИ НА НОРМ. СВЕЋАМА	ЈАЧИНА У ДОЛАЗИ НА НОРМ. СВЕЋА
2	7		198·1	12	262 л.
3	8·8		249	20	194 „
4	7		198·1	14	225 „
5	8		226·4	18	200 „
				16	220 „

У подацима је било и лампа слабијих од 12 свећа и јачих од 20, али сам узео само оне које су најближе лампама од 16 свећа, које нас специјално интересује. Као што се види, средни интензитет свију тих лампа односи 16 свећа, а одговарајућа потрошња гаса износи не 142 литра као што наводи г. Марко већ 220 литара на сахат.

Ево шта се о томе налази у Муспратовој техничкој хемији.

ВРСТА ЖИШКА	ПОТРОШ. ГАСА НА САХ. У КУБ. ЕНГЛ. СТОП.	ИНТЕНЗИТУ ДОЈАНИМ СВЕЋ. (6 НА 0·8 К.)
Арганов са 12 руна	5·51	9·32
„ „ 32 „	5·55	11·41
„ „ „	7·12	10·67
Слени миш или папиљон са широким зарезом	5·57	7·54
„ „	4·64	7·32
„ „	2·90	4·27
Папиљон са узаним зарезом	5·72	7·07

Средња потрошња из два Арганова жишкa износи 5·53 куб. ст. т.ј. 156·5 литара кроји дају 10·6 лојаних свећа. Средња вредност код широких папиљона износи за утрошени гас 5·06 куб. ст. или 143·2 лит. а за одговарајући интенз. 7·45 лој. свећа; код узаних папиљона на интензитет од 7·07 лој. св. долази 161·9 литара гаса... Кад се још узме у рачун да лојане свеће према нормалним свећама стоје овако:

Лојана свећа	8 на 0·5 кил.—0·642 норм. свећа
„	6 на 0·5 кил.—0·751 „
„	5 на 0·5 кил.—0·783 „

те да дакле једна горња лојана свећа износи 0·75 норм. свећа, онда излази да

у Аргановим жишцима	156·5 л. гаса дају 8 норм. свећа
у широких папиљонима	143·2 л. „ „ 5·6 „
у узаним	161·9 л. „ „ 5·3 „

Сваки зна да се за домаћу потребу гас гори или у пљоштим пламеновима (папиљонима) без цилиндра или у округлим Аргановим пламеновима са цилиндром. И онда излази да би публика трошећи гас у Аргановим пламеновима од 156 литара имала 8 норм. свећа а у папиљонима обе врсте у средњу руку од 150 литара само 5·5 свећа, а г. Марко тврди да 142 литра гаса дају 16 свећа. Као што се види неспоразум постоји, али не између г. Марка и мене, већ између г. Марка и Муспрата.

У своме одговор вели Г. Марко.

„У једном техн. листу од 1889 год. случајно наишао сам на предрачун за електрично осветљење извесних лондонских улица и то пламеним лампама, по коме би их електр. осветљење 10024 ф. стерл. годишње стало, а за осветљење истих улица гасом плаћају само 5530 ф. стерл. дакле готово половину мање.“

И г. Марко збиља држи, да је тиме изнео један доказ више како је електрично осветљење скупље од гасног! А што г. Марко не помисли у каквом односу стоји интензитет осветљења од пламених електричних лампа и гасних жижака? Он би сигурно у том истом техничком листу нашао да би интензитет осветљења тих лондонских улица био најмање 50 пута јачи од постојећег гасног осветљења, и онда не би против самога себе говорио тврдећи да 50 пута јача електрична светлост не кошта ни два пут скупље од гасне светлости.

Ја се већ почињем љутити на г. Марка јер ће читаоци одрећи сваку важност овом мом одговором рекавши: да није никаква вештина полемисати са г. М. Леком кад он сам наводи доказе који против њега говоре. —

После свршене погодбе електричног осветљења за варош Београд, нисам мислио да би било корисно и даље претресати питање да ли је електрична светлост скупља или јевтинија од гасне. То је питање решено онда кад је погодба закључена. Али г. Марко не пропушта ни једну прилику да не истакне како је гас јевтинији од електрицитета. Тако и у својим одговорима вели како је добра петролеумска лампа најјевтинија светлост, како је гасна светлост два пут а електрична три пут скупља од ње итд. И ако те цене могу чак и за петролеум зависити од месних прилика, ипак г. Марко прима сваки податак за готово, само ако иде у корист гаса. Међу тим ја сам у више прилика напоменуо како се не може у опште тврдити да је гасно осветљење јевтиније од електричног, па ћу опет да цитирам једног хемичара и то хемичара од највећег ауторитета: Вагнера. Ево шта стоји у његовој „Хемијској Технологији“ од 1889 год. стр. 158.

ВРСТА ОСВЕЋЕЊА	КОЛИЧИНА	Цена тог освет.	
		ПОВНИТА	ПАРА
Електр. пламена света.	0·09 до 0·25 пар. к.	6 до 12	7·5 до 15
		15 до 30	18·75 до 37·5
Електр. сјајнице	0·46 до 0·85 „	6·3 до 10·1	7·9 до 12·6
		4·14 до 36	18·0 до 45
Гас у Сименс. реген. жиш.	0·8 до 2 к. м.	4	5
		12	15
Гас у Аргановим жиш.	0·20 килогр.	13·2	16·5
Петролеум у највећим округл. стеницама	0·60 „		
Петролеум у малим пљоштим свећ.	0·60 „		
Презиљени петролеум Solatol.	0·60 „		
У малим пљош. свећ.			

Ове цифре треба мало објаснити. Цене за електрично осветљење обе врсте датирају из 1881—2 год. кад је њих одређивала међународна комисија приликом прве електричне изложбе у Паризу. Цена за гас узета је 18 пфен. (22·5 паре) од кубног метра као што је у ХанOVERу а за петролеум 20 пфен. (25 пара) килограм. И те врло неповољне цене за електрично осветљење јер датирају од пре 10 година срањене још са знатно јевтиним гасом*), балансирају са одговарајућим гасним осветљењем а никако нису два или три пут скупље, као што доказује г. Марко.

Не мање су интересантни подаци за петролеум. У малим, обичним лампама, горња количина светлости код простог петролеума кошта 15 пара кад килограм тог петролеума кошта 20 пфенига т. ј. 25 пара; код финијег петролеума (од 22 пф. 27·5 пара)

*) Ево како стоје цене гаса у неколиким немачким варошима по Муспрат. Датопа 23·5 пф. = 29·4 л., Аугсбург 24·5 пф. = 30·6 л., Берлин 15·5 пф. = 19·4 л., Бремен и Брауншвајг 25 пф. = 31·3 л., Бронберг, Нирнберг, Хамбург 23 пф. = 28·8 л., Дандиг 24 пф. = 30 л., ХанOVER 18 пф. = 22·5 л., Келн, Каса, Лајпциг, Беч 22 пф. = 27·5 л., Минхен 24·2 пф. = 30·2 паре.

светлост кошта 16·5 пара. Код нас про-сти петролеум кошта 50 пара *литар* финији 60 пара, дакле, два пут скупље но у Ха новеру па дакле, кад горње цене удвојимо, излази да код нас петролеум у обичним лампама кошта аџо не скупље а оно исто толико као и електричне сијалице, а да и не водимо рачуна о непријатном задају, просипању петролеума и о разлици која постоји код цена на килограм и на литар петролеума.

И тај пример показује како г. Марко, само да би омаловажио електрично осветљење цитира податке без икаквог коментара, али се за то ти исти податци и окрећу противу њега самог.

6. Да идемо даље. Г. Марко је хтео да се одма одреде цене ел. струје ради индустријских цељи а ја сам одговорио да ће те цене утврђавати повластичар са надзорном комисијом и да се не треба бојати да ће те цене бити тако високе да отежају увођење елек. струје за индустријске цељи, у толико пре, што је и у интересу повластичара да развиће елект. струје не отежава.

Са том је примедбом везао г. Марко питање о атару београдском. г. Марку није било право што се у пројекту уговора тражило да концесија вреди и за атар. „Кад нам затреба ел. осветљење за атар београдски, лако ћемо се с повластичарем погодити“ вели г. Марко. И сада г. Марко налази да има противречности између мога говора код питања о промени ел. струје на индустрију и овога о атару. Међутим то су две сасвим одвојене ствари и кад се не би знало, да г. Марко не сваћа можда хотимице ту мало фини разлику, могло би се мислити да је те две одвојене ствари навалице саставио, да би имао једну софизам више.

У електротехници је позната ствар да се струја у толико јевтиније може дати у колико се троши ближе око централе (не водећи рачуна о коштању дужих спроводника) једино из разлога што се струје мање губи у краћим спроводницима но у дужим и што тај губитак иде на штету повластичара. Сваки ће повластичар више волети да троши струју у близини своје централе него далеко од ње. И кад је он већ дужан да спроведе струју до крајњих граница варошких за улично осветљење, онда ће он једва чекати да може још коме продати струју у тим границама. И за то баш неће бити тежак споразум између комисије и повластичара кад се буду одређивале цене струји за индустријске потребе, у рејону варошском.

Сасвим другојаче стоји ствар са атаром г. ј. са местима удаљеним од вароши. Рекао сам да што је једна лампа даља од централе у толико горе за повластичара и за њега је много боље да му се мрежа не шири у даљину, него да у границама варошким, мрежа буде што гушћа. Тражење дакле, да услови повластице вреде и за атар, више су на штету но у корист повластичара јев као што рекох за повластичара није у интересу да своју мрежу у даљину шири.

Ето из тих разлога сам тражио да и за атар вреде исте обавезе за повластичара као и за варош, т. ј. да и у атару даје ел. струју по истој цени као и у вароши јер повластичар не би сматрао за бог зна какву срећу да му неко из винограда затражи ел. осветљење па ма му и осугурао на сваки 100 метара две лампе јер ће му

се на путу до винограда много више струје изгубити но што ће је од абонента наплатити. Абонент плаћа само ону струју која прође кроз електрични сахат што је у његовој кући, а шта је било са струјом док је стигла до тог сахата њега се ништа не тиче, већ цео губитак сноси повластичар. Проширење повластице на атар дакле не би било у корист повластичара већ у корист оних што су у томе атару. Ето за то сам ја и представио различито интересе повластичара према згушњавању мреже у вароши и према ширењу њеном на атар, јер су његови интереси у тим погледима и зајиста различити. —

7. — На завршетку својих првих примедба г. Марко пита „г. члана комисије, који је овај уговор израдио, да изводи казати воји су му уговори других страних општина... служили за углед приликом израде овог уговора.“ Познато је шта сам је на то одговорио. Али сад, г. Марко вели: „У осталом ја не знам зашто г. Стапојевић и покреће питање о томе ко је уговор написао?“ — Ми ћемо имати прилике мало после, да констатујемо, да г. Марко уме врло лако да заборави оно што не ће да зна, па тако је радио и овде. Зар би ја покретао питање о ономе ко је уговор написао, да се г. Марко не обраћа г. члану комисије који је овај уговор израдио?!

У пројекту уговора стављено је била, да кад се прекид осветљења не изазове узроком повластичара нити његовог персонала већ кривицом неког трећег, па се тај проузроковач не би могао пронаћи, онда општина губи право на казне према повластичару и сноси штету изазвану на прибору за осветљење. Јер је било речено да се такви случајеви могу десити само услед недовољне јаане сигурности. г. Марко ме пита у којим сам ја уговорима нашао такве обавезе општина према предузимачу.

Ово питање није електротехничке природе те да би за његово разумевање била потребна нарочита спрема. Мени га је диктирала та чисто наша околност што се код нас многе па и најкорисније ствари омаловажавају и кваре. Зар г. Марко не види какве муке има наша општина са чесмама које мангупи намерно кваре? Чесме су, право говорећи, много кориснија установа него електричне лампе, па кад се налазе људи, који и такве ствари из простог ината кваре и упропашћују, зар се не ће наћи сутра дан неко, кад се наместе ел. лампе који ће их, једну или више каменицама разбијати. Такви се случајеви у другим варошима не могу ни замислити па за то о томе и нема никакве одредаба али код нас, где има људи који и најсветије и најкорисније ствари кваре, код нас се морало и о томе водити рачуна. Ја шта више држим, да ће се наћи код нас људи који ће из простог ината, што је противу његових жеља усвојена ел. светлост, бити у стању да организују читаву хајку противу ел. светлости правити велике тешкоће њеном увођењу. И ко је напоследку крив ако се проузроковач штете не могне наћи или ухватити? Сигурно општинска слаба контрола на за то је право да општина, која се не брине о сигурности ствари од опште користи, да она учињену штету и плати или да боља такве ствари чува.

Приликом претреса уговора у одбору ову је ствар један ваљан правник нападао; али је други, не мање ваљан правник прихватио и бранио као врло праведну ствар. Из тога се види да тај предлог и ако из-

гледа г. Марку врло оригиналан (јер су оригинални и ноши појмови према установама од опште користи) није баш без икаква смисла, кад је нашао одзива и код правника,

У моме одговору на питање г. Марка упућено ономе „члану комисије“ који је тај уговор израдио, рекао сам „да тај уговор није дело једнога члана, него је резултат рада свију чланова комисије.“ И г. Марко у овом мом одговору не нађе чак ни привидну моју скромност да јавно напишем себи акт на коме смо нас седморица, са председником општине на челу, потписани, него држи, да сам хотимице хтео да свалим одговорност за њ на остале чланове. Сви су чланови комисије још живи и знају да сам ја написао уговор и донео комисији на преглед. Комисија је на два своја састанка претресала члан по члан и са неким малим изменама усвојила, и потписала. Тако потписан пројект уговора поднесен је одбору општинском. Чије је дело тај пројект уговора, који је општини поднесен, нека пресуде сами читаоци.

Како сам ја написао уговор о коме је реч, ја сам у исти мах и био известилац од стране комисије те тумачио и бранио уговор у одбору Г. Марко вели како је један члан, г. Главинић потписан на пројекту уговора изјавио „да није имао времена да скроз проучи уговор.“ Ја остављам г. Марку да оцени поступак г. Главинића, који је најпре уговор потписао па онда ону изјаву дао. Други члан, г. Капетановић вели г. Марко, био је на путу кад се уговор претресао у одбору. Према улози известиоца комисијског, каква је мени у део пала, није било потребно да и један члан комисије буде присутан у одбору. То би било потребно само онда, кад ја не би био у стању да дам обавештења о свима питањима па да ме у томе помогну и остали чланови комисије; дакле осуство г. Капетановића може пре да иде на моју штету него у корист као што мисли г. Марко. *Главно је, да су сва та господа била у комисијским седницама кад је уговор претресан и да су га потписали, а оће ли га после и они пред одбором бранити или ћу то радити ја сам то је сасвим споредна ствар.*

Ја сам уговор о ел. осветљењу израдио онако како сам најбоље могао према нашим приликама и имајући пред очима једино интересе београдске општине. Међу тим ја сам врло далеко од помисли да је уговор какав сам ја комисији поднео и она га усвојила, без прекора. Устав краљевине Србије радиле су најнаметније главе наше, па ипак, веле људи, није остао без празнина. Али само на уговор о електр. осветљењу не могу пасти, прекори и примедбе које му чини г. Марко. *Г. Марко напада уговор не као пријатељ електричног осветљења, који је рад да својим примедбама допринесе да то осветљење буде што боље, већ као пријатељ гаснога осветљења, који својим примедбама хоће да отежа и онемогући остварење ел. светлости те да после ње триумфује гасно осветљење.* Јер Г. Марко вели на једном месту у својим примедбама: „Али ако на пример, општина не буде задовољна електричним предузећем, што ће по моме веровању не у року од 41 год. већ после неколико година наступити. И зар човек чије је уверење да се електрична светлост не може ни неколико година одржати, зар тај човек, може својим примедбама на уговор о ел. светлости, желети што друго, ако не спремање терена

на коме ће електр. светлост што скорије пропасти те да се његова прорицања остваре? За мене дакле, Г. Марко не тера опозиције, против ел. светлости само ради опозиције, као што сам ја то онако „у шали“ (као што вели Г. Марко) на једном месту казао, већ он тера систематичку опозицију која иде на отежавање остварења електр. светлости. Г. Марко Леко се својим досадашњим радом и сувише показао пријатељ гасног осветљења, и он би био издајник самога себе, кад би сад на један пуг отпочео да ради на томе, како ће се електр. светлост што лакше остварити, и што лепше извести. Не, не, за сваког па и за г. Дра Марка Лека била би највећа увреда тако што и помислити. Ево доказа томе

Г. Марко нам још у првим својим примедбама каже, како су у Темишвару већ дошли до уверења да ел. осветљење не ваља. Шта више, он је једном приликом цитирао случај, како се ел. осветљење у Темишвару утасило баш пред нашим комисијом. Г. Марко врло добро зна (а и ја сам то згодном приликом објаснио) да све неправилности код ел. осветљења у Темишвару долазе отуда, што је за моторску снагу узета вода, која је као што сам мало раније извео врло несигуран мотор. Ви сте видели међу тим са каквом ме је жестином напао Г. Марко што у конкурс у није речено да моторна снага буде вода. Под изговором: *да би општина добила јевтиније осветљење ако би се вода из Саве или Дунава употребила као мотор*, Г. Марко зна, да би се цела инсталација електрична довела на много близавије земљиште, јер би онда он, због неправилности у раду ел. машина, цело предузеће осудио као рђаво и лакше дошао до замене његове гасним осветљењем. Видите ли дакле, да и онде, где г. Марко изгледа најбољи пријатељ електричног осветљења, јер указује начин како би се оно, много јевтиније добило, и ту му он подмеће ногу у корист гасног осветљења. Или на пример оно тражење г. Марка да се лампе од 16 свећа замену лампама од 60 свећа. „Бар за оно осветљење за које општина плаћа 80 000 динара.“ Тражи се дакле од повластичара 3—4 пута више светлости но што је погођено. Повластичар не да, јор би се руинирао; општина по предлогу г. Марка запела па тражи. Квари се погодба, цепа се уговор и општина је претрпела фијаско са својим ел. осветљењем. Не остаје ништа друго него да се узме гас. И т. д. У великој већини примедба г. Марка, пажљив би читалац могао открити таквих прикривених смерова, који у облику најлепших жеља за ел. осветљење нису ништа друго, до ките отрованог цвећа. —

8. Остаје ми још само једна приметба г. Маркова па да завршим. Ево шта вели г. Марко:

Приликом начелне дебате о уговору за електр. осветљење г. Станојевић намеће ми као да сам у мојим приметбама казао; „да би општина добила повољније повуде, да је у конкурс објавила, да ће дати право на произвођење електр. струје и за „сваку другу употребу“. О томе нема међу тим ни помена у мојим приметбама и не знам где је то г. Станојевић нашао. На рачун те *савршено уобравжене приметбе* г. Станојевић узвикује ми, како сам „*сигурно хотимице превидео*“ да „у конкурс има овакав један члан“ итд.

Изгледа дакле, да је г. Станојевић ову приметбу исмислио само зато, да би могао

да ми каже, како сам „*сигурно хотимице*“ нешто „*превидео*“!

Дакле од скоро 30 првих примедба Маркових од којих пиједиа није остала без одговора, мени није било доста, него сам поред њих морао да „*измислим*“ још и ову јер о њој нема ни помена у примедбама г. Марковим. Зајиста чудновата заборава, помешана са дрскошћу, Г. Марко вели да не зна где сам ја то нашао. Ево да му покажем. Нека узме 53 број „Б. О. Нов.“ Па на страни 268 у средњем струпцу који носи његове „Приметбе на уговор“ „нека прочита при дну. Ја ћу ради бољег прегледа упоредити његове речи са мојим цитатом (Б. О. Н. бр. 51. стр. 251) да би се у исти мах видело као сам ја верно изнео мисао г. Маркову:

Ориџинал г. Марка:

Нема сумње да би општина добила куд и камо повољније повуде но што их је добила, да је само у стечају било објављено, да је београд. општина вољна да под тако повољним условима за повластичара уступи некоме искључиво право за произвођење ел. струје за осветљење и сваку другу потребу вароши Београда.

Конкурсом је истина тражено произвођење ел. струје за осветљење вароши Београда, због чега г. Марко држи да би се добили повољнији услови да је се знало, да ће се струја трошити и на друге цели; за то су за мене била нарочито интересантне оне речи „сваку другу потребу“ које сам наводним значајма маркирао. Али одма ниже се каже да је концесионар дужан имати ел. струје на расположењу у свако доба дана и ноћи и то не само за осветљење него и за сваку другу индустријску употребу. С тога сам и казао у свом првом одговору да је тај члан г. Марко сигурно хотимице превидео, кад је онаку примедбу против уговора у начелу учинио.

Међу тим овде није стало за тим како сам ја у опште на ту примедбу одговорио, већ г. Марко вели да таква примедба и не постоји, да је то моја *савршено уобравжена примедба* и т. д. Из упоређеног се текста за цитатом види да ја ту примедбу нисам измислио нити сам имао потребе за то. Него само оћу да напоменем, да кад г. Марко на једном месту каже, да се са мном не може човек мирно разговарати, онда шта могу тек да кажем ја, кад имам посла са г. Марком Леком који било због своје хотимичне или нехотичне необавештености било мож'да због наваличне заборавности и нехатње оће другима своје поступке да подметне ?!

12. Фебруара 1892.
у Београду.

Б. М. Станојевић

Јавна благодарност

Познати добротвор сиротиње г. Францис Макензи, оvd. приватије, пре неки дан предао је благајници општине београдске 1218 динара с налогом да се та сума подели сиротињи београдској.

Општина је извршила жељу г. Макензија и уз седмичну помоћ раздала је и ову суму оvd. сиротињи.

За ово племенито и човекоубиво дело, општина београдска у име оvd. сиротиње изјављује дародавцу топлу захвалност.

Г. Ранко Гођевац и комп. изволели су подарити општини београдској врло лепо израђену фирму с натписом; „Суд општине града Београда.“

Општина им на овом учињеном поклону изјављује своју благодарност.

Од суда општине вар. Београда, АБр. 2441, 4013. 15. Фебруара 1892 год. у Београду.

СТЕЧАЈ

За инжињерско и архитектонско одељење грађевинске управе општине београдске, потребан је један

УПРАВНИК

Дужности тога управника прописале се нарочитим пословником, а у главном биће ове:

Управник руководи све послове поверених му одељења, и врши врховни надзор над звршњем тих послова. Он је одговоран за савесно и тачно извршење свију послова, како оних које он сам врши, тако и оних које буде вршио њему подручни персонал.

Управник је референт за све предмете, које се тичу његове управе, приликом решавања тих предмета у суду и одбору општинском или грађевинском одбору када се установи.

Управник се стара о попуњавању свега осталог персонала за поменута одељења, у границама буџета. Он предлаже суду или одбору општинском лица за сва остала места у тим одељењима.

Прва плата управнику је 7000 динара, а нарочитом уредбом назначиће се доцније, на који ће се начин повишавати.

Како ће се морати скоро завести стално и одељење за водоводе, то ће од пријављених имати првенство онај, који би се могао примити и управе водовода. У томе случају одредиће се управнику особен додатак плате.

За управника примаће се само Србин и то у првом реду онај који је у Србији рођен. Затим мора да је испунио све захтеве, који се траже од инжињера при примању у државну службу; да је најмање десет година провео у пракси, и да је потпуно телесно здрав.

С тога је сваки дужан уз своју пријаву, приложити доказе о месту рођења, о школској спреми, о годинама у пракси или служби проведеним и лекарску сведоцбу.

Рок за пријаву траје до 20 Марта 1892 год.

Од суда општине вар. Београда 13 Фебруара 1892 г. АБр. 2415.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине вар. Београда продаваће путем јавне лицитације, а за наплату својих потраживања од Морена Албахари, Руже Табаковић, Петра Јефремовића и Наума А. Николића, ове лозове, што су у кауцију а за извршење својих обавеза положили, и то:

Морена Албахари 8 ком. лозова лутриских 3% под сер. 3910 бр. 33; сер. 4125 бр. 2, 3 и 4; сер. 4126 бр. 4; сер. 6255 бр. 33, 34 и 35.

Руже Табаковић 12 ком. лозова лутриских 5% под сер. 6554 бр. 18; сер. 4031 бр. 38; сер. 4203 бр. 46; сер. 4276 бр. 36; сер. 4340 бр. 37; 38; сер. 3329 бр. 25; сер. 2767 бр. 5; сер. 1415 бр. 34; сер. 469 бр. 25; сер. 2334 бр. 37; сер. 3181 бр. 26.

Петра Јефремовића 1 лоз лутриски 3% под сер. 6333 бр. 28.

Наума А. Николића 2 лоза лутриска 3% под сер. 3915 бр. 17 и 18.

Продаја ће се вршити на дан 2. Марта 1892 г. од 2—5 сахата по подне, у депозитном одељењу општине београдске.

Од Суда општине вар. Београда 11 фебруара 1892 год. СБр. 2251, 2252, 2253, 2254.

У грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда (у Панђелиној кући на марвеној пијаци) држаће се следеће усмене лицитације и то:

I.

На дан 26 тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне за набавку 4000 квадратних метара тротоарских плоча.

Кауција 4000 динара у готовом новцу или у државним папирима.

II.

На дан 27 тек. мес. од 2 до 5 сати после подне за израду 93 коњских и 134 воловских кола потребних за комору.

Кауција 7900 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачуни и планови могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вароши Београда ГБр. 194 и 195. 13. фебруара 1892 год. у Београду.

Пошто на држаној лицитацији на дан 17 тек. мца, за грађење друма за веу Крагујевачког са Шабачким друмом, није био довољан број лицитанта, то ће се ова лицитација понова на дан 11 Марта тек. год. од 2 до 5 сати после подне држати у грађевинском одељењу суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци).

Кауција 1800 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачуни и планови попречних профила могу се видети у

поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 227. — 19 фебруара 1892. год.

Пошто на држаној лицитацији на дан 13. тек. мца. за набавку 465. комада коља од ливеног гвожђа, није био довољан број лицитанта то ће се ова лицитација поново на дан 26. тек. мца. од 2 до 5 сати после подне држати у грађевинском одељењу суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци.)

Кауција 900 динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови, предрачун и мушта, могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГБр. 251 — 22. фебруара 1892. год. у Београду.

На дан 12. Марта тек. год. од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији грађевинског одељења суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци) јавна усмена лицитација за откопавање земље до нове нивелете на палилулској пијаци.

Кауција 260. динара у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови и план попречних профила могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГПР 248. — 20. фебруара 1892. год. у Београду.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(по стенографским белешкама)

држан 6. фебруара 1892. год. у Београду.

Почетак у 5¹/₂ часова по подне.

Председавао председник Милов. Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може одпочети рад, — то отвара одборску седницу, и молим вас да саслушате записник прошлог састанка. (Секретар прочита).

Има ли ко да примети шта на записник?

Бока Димитријевић. Онде гди се говори о изабраним присутницима при извињању кривичних дела, казато је у записнику да је Богдан Поповић изабрат за кварт врачарски, а то није, већ је за кварт дорћолски. То нека се исправи. (Прима се).

Јован Ђуровић. Мени се чини да су уверења тражена за жене: Јована Ђорића, Тодоровића и Вујиде, а не за њих. То нека се исправи. (Прима се).

Председник. Има ли још ко што да примети на записник? (Нема).

Усваја ли одбор записник? (Усваја).

Сад изволте чути односно уверења о владању и имовном стању која се траже. (Секретар прочита).

Као што вам је познато одбор је прошле године решио, да се о трошку општинском одену пожарница, служитељи и позорници. Ради тога одређена је офертална

лицитација те да се зна шта ће коштати набавка одеа. Комисија је оферте отворила и поднела свој извештај. Изволте саслушати тај извештај. (Секр. прочита).

Усваја ли одбор ово мишљење комисије? (Усваја).

Изволте чути другу лицитацију држану за одкопавање земље у улици јеленској. (Секретар прочита).

Усваја ли одбор ову лицитацију? (Усваја).

У књиговодству општинском свршен је рад за 1891. год. и утврђен биланс за 1892. годину. Поднет је одбору извештај о томе. Изволте га чути. (Секретар прочита).

Према овом извештају одбор треба да избере повереништво, које ће ово прегледати и одбору поднети извештај, како би се то питање што пре решило, те да се после може даље радити а и глав. контроли на време рачуни поднети на решење.

Светозар Боторић. Је ли општина убаштињена у целом свом имању.

Председник. Овде има списак. Но да ли је баш све убаштињено немогу да знам, а што се год могло учинити рађено је да се доведе у ред. Односно убаштињења треба предходно свимити план. То још није свршено што нисмо имали техничке снаге. Али у овој години гледаћемо да се и то сврши.

Светозар Боторић. Ја знам да је то решено пре 2—3 године, с тога би молио да се бар у овој години све изврши.

Председник. Добро. Стараћемо се да се то изврши.

Молим вас да се одреде лица која ће извршити преглед.

Светозар Боторић. Ја предлажем да то изврши она иста комисија, која је два пут прегледала општинске касе. Она је упозната већ тим послом и лакше ће и тачније преглед извршити.

Никола Вулковић. Не треба све једна комисија да ради на том послу. Нека се и други упознају. У старој сам комисији и ја члан, али не могу да се и за овај посао примим.

Ја би предложио, да се комисија састави од 6—8 људи, па да се ови поделе у двоје и једни да прегледају све приходе, а други расходе и да виде, да ли је све по наређењу одбора утрошено.

Милутин Марковић. То се може усвојити али са условом да уједно поднесу извештај.

Никола Х. Поповић. Ово што предлаже г. Вулковић није практично. У једној је књизи примљено и издавање завођено и кад би се тако усвојило, онда би једни радили а други стојали. Дакле немогуће је да буду две комисије.

Бока Димитријевић. Ја сам био члан комисије и знам да је врло незгодно да две комисије раде, јер би они двапут морали превртати књиге.

Најбоље је да буде једна комисија од 9 лица, па нек се они сами поделе како знају.

Председник. Комисија од 9 лица, то је велика и тешко се ради са толико људи.

Светозар Боторић. Најбоље је да буду њих 5.

(свршиће се)

ВАНРЕДНИ САСАТНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

Држан 7. Октобра 1891. год. у Београду.

(Свршетак)

Андра Одавић. Пре но што би говорио о овом питању молио би да ми се каже, каква је разлика између 1890. године и 1891. год.

Димитрије Најдановић. Ја радим ову касапску радњу од пре 30 год. Кад сам дошао за одборника знате сви како сам трчао да се ова ствар доведе у ред. То ме је пре па и сад руководило, да се ствар уреди. Има њих доста што кољу по вароши и спекулишу, грађани за приватну потребу ретко и кољу, него то махом чине они људи што с тим клањем спекулишу а неплаћају општини ништа. Да се овако ради по вароши ваљда има још одборника који знају, па треба да кажу овде, а да не ћуте. (Чује се доста молим те Најдановићу ми смо то причање слушали неколико пута).

Јован Петковић. Данас касапи скупо продају месо и то по 3½ гр. чар. овче, а то је с тога што су се њих неколико договорили тако.

Димитрије Најдановић. Продају за 3½ гр. с тога што имају многе расходе, а други то немају, па им је лако давати јевтиније

Мата Јовановић. Ова је ствар врло важна и за једну и за другу страну. Неки податци, који би и мени требали недостају овде односно клања крупне стоке. С тога би требало ову ствар одложити. Г. председника молим да спреми за идућу седницу податке.

У исто време молио би г. председника да изнесе и онај извештај о уређењу пијаца, па може бити баш и тај садањи предлог да ће се дотаћи у том извештају. Тај је извештај већ месец дана на дневном реду, а међутим казано је да је то питање о пијаци хитно.

Председник. Ово је добро што тражи г. Мата, јер овај предлог о клању стоке не би се могао сада ни решити пошто је први пут изнесен — па би могао и овај извештај о пијаци да се прочита сад а у идућој седници да се реши.

Андра Одавић. Да одговорим г. Најдановићу. Он каже, да ради у интересу општине. Ја му у име моје кажем, да и ми радимо у интересу општине кад говоримо против предлога о клању стоке. Ситну стоку приватни и чиновници кољу у месецу Мају, а сад ни један неће да једе овче месо.

Молио би г. председника, да се усвоји предлог г. Матин да се одложи решење тога питања и да се спреме податци, па ће рачун показати најбоље.

Г. Мата је напоменуо за извештај пијачне комисије. Ја сам узео тај извештај и код мене је. Ако је одбор вољан ја могу да га прочитам.

Гавра Бркић. Г. Мата предлаже да се предлог о клању стоке реши идуће седнице. Али како ми сваке године држимо по једну седницу на претресање правила о клању стоке онда нека то остане за то време. За што би сад узимали у претрес један члан, а доцније опет остало. Овде има месарски еснаф па ће поднети свој пројект, и тада ћемо допуњавати правила. Дакле нећ остане до општег претреса правила.

Илија Цветановић. Ја пристајем да се одложи само би молио да се донесу податци од 3—4 год. раније и за крупну и ситну стоку.

Председник. Дакле ово се питање одлаже. (Јесте).

Хоћете ли да прочитамо извештај о пијачним питању. (Чује се: да се прочита). Добро. Нека изволи г. Одавић прочитати извештај, па да се може ставити доцнија на дневни ред. (Одавић прочита) Ово ће се дакле изнети у другој седници на решење. Пре тога штампаће се у општинским новинама, јер овде има доста новине са којима треба да се упозна и грађанство поред одборника. Пристаје ли одбор да се штампа? (Пристаје).

Мата Јовановић. Комисија за ову ствар састављена је из одборника и грађана. Претресана је у више седница и то врло ревносно. С тога сматрам за дужност, да на овом месту изјавим благодарност како одборницима тако и грађанима. (Сви: И ми сви благодаримо вам).

Што се тиче питања о штампању ја сам за то, пошто је ствар врло важна.

Коста Главинић. Господо. Ово је једно животно питање. Ствар је израђена врло добро, али ја имам искуства, да се ради на једној ствари месец дана, па опет се нешто дода а нешто одпадне, кад се са више страна проучи. Па пошто је питање врло важно, добро би било да чујемо ако има још ко шта да примети. С тога сам и ја за то да причекамо још мало, а дотле да се ово одштапа у идућем броју општ. новина или у ванредном броју, па ће то онда прихватити и трговински гласник и после тога да видимо хоћемо ли чути још какве приметбе. Да би пак приметбе могли добити, треба у новинама напоменути, да се грађани, који би имали што год да примете обрате на председништво. (Врло добро).

Гавра Бркић. Кад је реч о пијаци онда би ово садање било пуно празнине, јер треба да се реши о свима производима и да се уреди у исто време и сточна пијаца.

Андра Одавић. Ова је комисија изабрана по предлогу Ђоке Николића и то о предлогу чисто пољопривредном. Сад ако хоћете, да се доведе у везу и за друге производе, онда би требало комисија и на томе да ради.

Мата Јовановић. Питање о уређивању марвених тргова доиста је занимало комисију. Ми смо говорили да и то питање треба уредити. Али пошто овој комисији није био задатак да и ово питање претреса то она није ништа ни говорила о томе. Она мисли да треба тркадиште уредити. Дакле није то, да није на томе радила.

Јован Петковић. Нека комисија проучи и ово питање, па онда да се уредно штампа.

Раденко Драгојевић. Ја сам зато да се штампа, али прво да комисија проучи питање о марвеној пијаци и поднесе овде извештај па после и то да се штампа.

Ђока Новаковић. Ја мислим да се то неможе штампати догод се одбору не поднесе.

Мата Јовановић. Ја сам хтео да одговорим г. Бркићу. Из састава комисије садање види се, да није било и марвених трговаца у њој и по томе ако одбор хоће и ово питање да се проучи, онда нека избере и нову комисију.

Председник. Па добро. Молим кандидуйте људе.

Гавра Бркић. Ја предлажем: Јована Обрадовића, Спасоја Петаковића и Николу Михајловића трговце марвене и од одборника Д митрија Најдановића, а остали да буду сви из старе комисије.

Мата Јовановић. Као што видите овај извештај сачињава једну целицу. Комисија се сад растурила. Ово је сасвим друга комисија и ја би молио да неузлазим у њу, јер имам и сувише посла.

Гавра Бркић. П ред њих нека уђе и Мита Петровић шпедитер.

Председник. Дакле да буду ови чланови: Јован Обрадовић, Спасоје Петаковић, Никола Михајловић, Димитрије Најдановић, Бркић, Одавић, Мата Јовановић, Мита Петровић и Петар Ненадовић. Они да израде извештај о сточној пијаци.

Сад да ли треба штампати извештај о пијаци или да сачека и извештај о сточној пијаци, па да се уједно штампа?

Мата Јовановић. Ово је засебна комисија и она је поднела свој извештај и то се може одмах штампати

Председник. Дакле овај извештај да се штамп одмах, а онај дру и биће засебан. (Јесте).

Сад изволите чути протокол лицитације за изношење ђубрета. На овој лицитацији изишла је мања цифра од досадање. Држим да би могли држати још једну лицитацију. (Секретар прочита).

Филип Васиљевић. У колико је мени позната ова ствар ја би био мишљења да одбор негледа баш толико на овај приход. Главна је само да се варош боље чисти. Досадањи лицитанти много су на овоме изгубили. С тога би био, да се лицитација одобри. (Чује се: друга лицитација).

Председник. Пристаје ли одбор да се држи друга лицитација? (Пристаје).

Мислим господо да сте имали прилике да чујете, како су она кола помоћу којих закупци износе ђубре несретна па се ђубре расипа. У томе питању требало би од општинске стране нешто предузети, па да се та кола уреде, да буду онаква каква треба да су.

Коста Главинић. Било је прописа а има их и сада и за та кола у којима се ђубре носи, као што је прописано и за кола што месо носе. Али, која вајда од прописа, кад то нико не контролише. Ви данас видите сви, да се носи месо у отвореним колима, па опет нико не контролише. Кад нисмо у стању да одржимо контролу, не треба ни услове да прописујемо.

Илија Цветановић. Кад има прописа за што се то не врши. Не само за та кола за ђубре него треба контролисати она кола што проносе песак и т. д. Све то треба по правилима да се врши.

Председник. Свакад је досад било говора да треба да буду затворена кола и сваке године бива да немају затворена. С тога ја мислим да треба наћи један други начин, а то је да ми њима направимо кола, па ако му подноси нек узме та кола и нек износи, а иначе другче неможе.

Андра Одавић. Кад у условима стоји сада а и пре је стојало, да мора да има кола по пропису, онда ни један лицитант неће да пристане, да му општина прави кола. Кад је он потписао услове да мора имати затворена кола, онда даље зависи од тога како се контрола над њим врши.

Председник. Има разлике, То врше људи, а не анђели.

Филип Васиљевић. Ја би предложио, ако и одбор хоће да се сложи самном, да се само једна кола начине за модел, па да и они морају таква кола имати.

Коста Главинић. Ја сам био одборник кад је општана овим руковала. Општина је тада имала затворена кола, па кад је после морала уступити тај посао приватнима, после године дана није имала ни кола ни вајде. Мени изгледа, да се у Београду не може ништа урадити, као што треба, ако остане досадањи начин контролисања.

Андра Одавић. Кад би општина правила кола, онда замислите случај, да предузимач за годину дана покваре кола. Шта ће општина да ради.

Председник. Па немојте да правимо кола, него да им дамо рок од три године и онда ће људи бити сигурни па ће и кола набавити по пропису. овако доиста је негодно за годину дана, па онда дај другоме, а они заправили кола.

Андра Одавић. Добро. То може да се усвоји.

Председник. Дакле да неправимо кола него да дамо на три године, а они да раде по старом и да износе у своја кола која морају бити затворена.

Коста Главинић. Ми тражимо да се води рачун и боља контрола па да се казни предузимач, ако не ради по прописима.

Председник. Па ми смо и пре казнили и за то сад и немамо предузимача за пошење ђубрета са врачарског краја. Ваља наћи начина да се томе доскочи.

Марко Велизарић. Ја мислим да се сад одмах у условима стави рок од три године, како би закупници имали рачуна да направе кола по пропису, јер ће им се тај трошак за три године извесно исплатити.

Председник. Пристаје ли одбор да се држи друга лицитација и да рок буде од 3 године? (Пристаје)

Сад долази још једна хитна ствар.

Плацеви у бари венецији, гди стоје дрва треба да се даду под закуп за идућу годину. Рок је сад 31 дец. Сад или ћемо им дати по досадањој цени, или да држимо лицитацију.

Ви знате, да је о плацевима за дрваре било и раније овде говора по предлогу Раденка Драгојевића, па је издата наредба како да се у будуће слажу дрва. Остало је да општина одреди место, гди да буду дрваре.

Ви знате, да општина има разна места. Досад је било само у бари венецији, а видите, да су поједини људи почели слагати гомиле дрва по разним улицама. Нама остаје да пречистимо с тим питањем хоћемо ли да дрва буду на једном месту или да буду свуда.

Филип Васиљевић. Моје је мишљење да буду дрваре на Сави и Дунаву. Ту има простора а и због подвоза лакше је. На другим местима да се не дозволи.

Коста Главинић. Односно тих дрвара има једна комисија која је овлашћена да то питање пречисти. По мом мишљењу свега су два места за дрваре по својој природи згодна, а то су на Сави и Дунаву. Сад имамо ли власти, да го наредимо, то је друга ствар.

Што се тиче ових плацева где сад стоје а молио би да чујем, је ли овогодишња ија већа од прошлогодишње.

Председник. Усвојена је цена која је била предиромле гдине, само је рок продужен до 1 Јануара и у томе је само разлика у цени.

Коста Главинић. Г Председник има прилике, да се увери, хоће ли бити већа кирија или не; али пошто ти људи доста чине општини треба им сада нешто учинити по жељи.

Марко Велизарић. Ово питање о кирији не можемо сад решити. Прво треба одредити места за дрваре па према месту ће се тек и моћи одредити кирија.

С друге стране, где се буде одредило место за смештај савски и дунавских дрвара ту ће се смештати и све дрваре што су раштркане по вароши, па ће и то утицати на одређивање кирије. За то предлагем да се избере комисија која ће то питање проучити и предложити одбору, како да се питање о смештају дрвара уреди.

Гавра Бркић. Ако је реч о кирији ја мислим да сад није места говору томе, кад су људи толика дрва сместили. Лицитација треба да се одреди тек у пролеће, кад су дрва већ распродата, јер сад ако би се лицитација држала један може за инат дати већу цену те да другом шкоди да овај мора да се сатре селећи дрва. С тога сам да се то сад остави.

Председник. Ја сам разбироа о цени из књиговодског одељења. Они кажу да сад треба само позвати дрваре и упитати их пристају ли на цену. Ово су они с тога извели пред одбор, да одбор зна.

Што се тиче о местима то је важна ствар и треба да се реши хоће ли дрваре бити на једном месту или на Сави и Дунаву или ћемо дозволити да буду по свима улицама како где који хоће, као што је метуто чак и у фишекцијској улици те се прави сметња и штета другим људима. Што се тиче опет тога, да ли ћемо сада одредити цене или с пролећа и то је такође важно питање, али шта ћемо кад сад истиче рок овим плацевима што су на бари Венецији.

Ако одлучите да се и на дунавској обали одреде плацеви за дрва онда треба одредити места и цене за те плацеве.

Марко Велизарић. Баш због времена и јесте хитна ствар. Држим да треба у што краћем року то питање решити с тога, што ће се ускоро почети доносити дрва у велико т. ј. чим Сава придође.

Раденко Драгојевић. Што се тиче садање кирије ја о томе нећу да говорим. За дрваре је крајње време, да се зна гди ће се сместити дрва, а свуда у свету ради се овако: одреде се места па се свако место таксира за 4—5 година, а никад се неизноси на лицитацију, јер доиста може неко за инат да да који динар више, па да шкоди ономе, који већ има напетих дрва на том месту.

Андра Одавић. Односно ових плацева у венецији, ми несмемо сад уцењивати људе, него нек се позову да одговоре хоће ли остати по истој цени.

А што се тиче места, да се одреди комисија, па нека она проучи то питање и поднесе одбору извештај и онда ћемо решити гди ће се дрва смештати. Доцније за ова места у бари венецији и за нова места да се држи благовремена лицитација. Нпр. за бару да се држи у пролеће а за друга места други пут.

Мата Јовановић. Сезона дрварска непочиње првог јануара, нити се свршава тога

дана и потоме нетреба се бојати, где ће се одселити, а и места одређена за дрва ко год узме неће му требати одмах док непочну дрва да се довлаче, а то је пролеће, а свршава се у јесен.

На сваки начин за ову сезону мара се оставити људима по истој цени, само би требало обратити пажњу већу, да се приликом слагања дрва не заузимљу тротоари.

Председник. Молим г. Одавића да предложи комисију.

Андра Одавић. Ја предлагем за чланове те комисије Раденка Драгојевића, Луку Ђеловића, Марка Велизарића и Николу Р. Поповића (Усваја се).

Председник. Добро. А што се тиче цене усваја ли одбор да остане иста? (Усваја).

Соломон Азријел. Ја никако не могу да одобрим да у ту комисију уђу и грађани, него сам да буду само одборници и предлагем: Раденка Драгојевића Боку Димитријевића, Андру Одавића и Филипа Васиљевића.

Бока Новаковић. Ја би додао још то, да усвојена комисија таксира и места; дакле да она и о томе промисли.

Андра Одавић. Кад сам казао да се избере комисија, мислио сам да она има у задатак не само да одреди места, него и да проучи оно, што г. Новаковић предлага. Дакле да одреди целу манипулацију.

Председник. Усваје ли одбор и ово? (Усваја).

Димитрије Најдановић. Ја сам противан односно цене, и хоћу да се држи лицитација кад се општинско имање даје под закуп. (Чује се, то је решено). Ако је. Кад се касапима није учинила олакшица нек се не чини ни овима.

Бока Новаковић. Неможе овде да се чини такво упоређење као што хоће Најдановић с тога, што општина мора да води рачуна и о мери дрва.

Андра Одавић. Мени је чудно што Најдановић прави овако упоређење. На плацевима где су дрва стоје гомиле дрва и то се не да лако уклонити без велике штете, а на плацевима где су месарнице то су просте кућице од греда, које се без штете могу дићи.

Коста Главинић. Молим само за једно питање.

У општинским новинама штампан је оглас, да само општина може да издаје мртвачка кола, а ја видим да то чине и приватни.

Има ли ко да штити општинска права? Ако нема, немојте бар штампати по новинама сличне огласе те да нам се смеју.

Председник. На то питање одговарам ово. Да општина има права да сама држи мртвачка кола и да сама наплаћује таксу по решењу полиц. власти. Међутим један је грађанин направио кола и почео да ради.

Нама неостаје ништа друго, него да одемо кући онога где је се десио случај смрти, па да одуземо кола, а то је тешко вређати осећања фамилије.

Тај је кажњен више пута, па он опет ради.

Коста Главинић. Је су ли те казне и извршене?

Председник. Ја знам да су на извршењу, а да ли су извршене то не знам. Он се жалио и решења о казни су код истражног судије.

Састанак је закључен.

Овај састанак трајао је до 10 сахата по подне

држан 10. Октобра 1891. год.

Почетак у 5 и по часова по подне.

Председавао председник општине Милован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника за решавање, отварам одборску седницу.

Изволте саслушати записник прошлог састанка. (Секретар прочита) Има ли ко да примети на записник? (Нема).

Ја сам господо ову седницу звао ради решавања по рачунима за 1884—5—6 7 и 8 годину, да испунимо оно, што треба, да би могли даљи рад поднети гђавњој контроли. Ово је потребно што је глав. контрола оставила рок до 1. Нов. ове године.

Рачуноиспитачи су те рачуне довели у ред само да ми још одобримо.

Молим вас да почнемо од 1884 године.

Рачуноиспитачи су за 1884 год. казали да су склопили рачун, али циљ овоме њивоме раду тај, да треба да се неки рачуни за извесна лица огласе за пропали што нема могућности да се наплати. То је учињен реферат од 1888 г. Комисија за преглед рачуна добила је тај реферат, али није ништа урадила, те се та лица воде из године у годину. Књиговодство вели да то треба или извршити или огласити за пропало.

По реферату од 1884 године износи цифра 267.402.94 дин. (Чита.)

Дакле као што видите, прво треба одбор да реши, па онда министар финансије, па тек после да се пошље глав. контроли. Желите ли да чујете извештај комисије, која је била 1888 године.

Андра Одавић. Мени ова ствар изгледа смешна, Комисија од 1884 год. вршила тај посао и сад одбор ове године да то одобрим. Ја то не могу одобрим. Гди би ја био позван да после 7 година одобравам прекорачене буџете,

Соломон Азријел. Тамо се каже, да има извесних лица која су остала дужна. Ја бихтео да знам која су то лица. Кад има списак за што то комисија није видела која су то лица па ако су помрла може бити да има њихове масе пред судом и да имају имања.

Друго господо 267 хиљ. дин. оставити неодобрени од 1884 год., па да сад одобравамо, то Бога ми никако не могу.

Може то сам министар ако хоће одобрим, а ја нећу да водим рачун о ономе што је мој леда радио.

Председник. Ово је само испуњење једног законског прописа. Мора се донети каква одлука и ако ви не одобрите те кредите онда не знамо шта ћемо радити. Ја ово износим по дужности, јер не може се пред гледати доцнији рачуни па ни ови садањи с тога што све то стоји у свези са рачунима од 1884 год. и неможе се поднети главној контроли док се предходно ово не сврши.

Ово прекорачење учињено је у 1884 години и кад би саслушали извештај комисије, која је прегледала у оно време те рачуне, онда би добили објаснења како је то ишло.

Андра Одавић. Ја мислим да тај извештај потпуно тачан. Прекорачење је уредно и нећу да кажем, да је прошла управа и одбор радио незаконито, но само мени је смешно, како то, да ми после 7 година одобравамо те рачуне Ви пошљите министру на одобрење и кажите му да одбор неће да одобрим него нека он одобрим.

Бока Димитријевић. Ја нећу да говорим шта је требало да буде, али би рад био да знам има ли суме одређене на чисто за све године прекорачења. Може бити да ће се та сума смањити. Може бити да је у идућих година био какав вишак. Одбор мора да одобрим, јер министар неће нам ни буџет одобрим без тога. Дакле ја би молио да ми се каже да ли је у 1890 години сумаран дефицит.

Председник. За 90-ту у годину све је одобрено што је учињено и све су формалности извршене да се може поднети глав. контроли, но ово стоји на пут.

Мата Јовановић. Господо заиста изгледа некоректно, да један садањи одбор одобрава нешто, што је урађено пре толико година

Ствар је у овоме. Ондашња управа општинска трошила је на извесне потребе и то је исплаћивано. Прекорачени су расходи на што се није имало права утрошити. На су испунили ни ону формалност да добију одобрење да могу утрошити. Мени се чини да је суд утрошио и неке фондове, који су били засновани. Мени се чини да је утрошени неки кукурузни фонд. Најпосле да се испуни формалност и да се рачуни отисну контролија налазим да треба одобрим.

У извештају комисијском ја се опомињем да стоји да је било великих радова и да просто није испуњена само једна формалност и по томе држим, да одбор не би учинио грех ако би ту формалност испунио, а што се тиче исправности рачуна контрола ће ценити је су ли ти издатци правилни или нису.

Но поред свега овога згодно би било да чујете извештај комисије.

Председник. Ја имам овде један преглед на шта долазе ти вишци (чита). Рачуновођа каже, да незна да он има почасних одобрења.

Сад изволте чути извештај комисије, који ће непредвиђене утрошке објаснити (Секретар прочита).

Никола Р. Поповић. Једна општа болест овладала је у свима општинама у целој Србији, па и у општини вар. Београда, а то је у томе, да се одобравају прекорачене буџетске позиције. Као што реко то је једна заразна болест. Од како ја знам закон о општинама увек је прецизно одређивао, који је рачунополагач и какве формалности има да врши, и сад после 7 година, као што рече г. Одавић, овај одбор мора да одобрава прекорачене кредите.

Кад је тако ми ћемо одобрим то, али под условом, да чинимо ово само ради испуњења формалности, а не и са одговорношћу за исправност тога њиховога рада, већ ако је позиција прекорачена ставиће се приметба и тражити од дотичног рачунополагача.

Но у овој прилици згодно је, да одбор према томе, што закон прописује извесне формалности изјави сажаљење за што ондашње председништво није у своје време тражило одобрење од одбора за прекорачење буџета за 1884 годину.

Највише ме побуђује, да ову реч кажем незгодну али истиниту што и сами рачуноиспитачи тако веле као људи незаконити, и ми смо заклетим за све оно што одобрим.

Кад се тамо у извештају каже, да је на ков стоке утрошено 3 хиљ. и неколико стотина динара, даље да је потрошено и на калдрмисање толика сума, а зна се, да по закону сваки сопственик плаћа пред сво-

јим имањем три хвата, онда је ваљда од те калдрме што наплаћено и то је требало да уђе у приход или ако није значи наших одобрењем да скидамо одговорност са оних сопственика, који имају да плаћају — С тога ја велим да ради формалности одобрим овај ризици комисијски извештај, али с том оградом, да главна контрола ако налази, да није рађено пре по закону, да њих позива на одговор јер је нама немогуће да испитујемо те ствари.

Услед овога мислим пре ношто се растанемо са радом одавде да умолимо председника да нас извести о свима решењима те да ми не оставимо другоме овакве невршене послове, па да нас после други потражу. Ја ово предлажем одбору ако се с тим слаже. (Чује се: Слажемо се сви).

Милутин Марковић. Поводом говора одборника г. Николе Поповића с којим се ја у главниме слажем, имам да кажем то да се овим нашим одобрењем извесних утрошака из ранијих година ни мало не скида одговорност за неправилан рад са органа који су у своје време били на општинској управи. Буџет, то је један рачун о приходима и расходима општинским; он је чисто унутрашња ствар њена и сад кад се одобрим решењем одборским нека буџетска формална или материјална ствар, то никако не значи да се тим ослобођава неко од обвезе плаћања која на њему лежи, овим решењем никако се не регулише право на спрам оних који имају да плате калдрмију или на спрам оних који су одговорни по начелу па нису платили или нису могли да плате у своје време. Од њих општина може у свако доба да тражи наплату.

Има, може бити, лица која су раније била неспособна да плате свој дуг и да даду што им општина тражи због крајње сиротиње и сад, ако су та лица од 1884 године поправила своје стање, треба од њих тражити да плате општински дуг.

Са тога ја мислим да ми треба да одобрим с ограничењем: да ми ово одобрење дајемо само за то да би се испунила једна формалност законска и да би рачуни других година могли отићи главној контроли с тим да рачунополагачи остају и даље ако им је рад ма у чему несагласан законима и прописима.

Председник. Ми, као што сте чули, испуњавамо овим само једну формалност те да свршимо посао а рачунополагачи остају и даље одговорни за свој незаконит и неправилан рад. То ћемо ми саопштити и главној контроли.

Мата Јовановић. Г. Поповић се детакао утрошака по једној позицији која много пада у очи а то је позиција о козу стоке општинске. Ја сам био у једној комисији и прегледао ове рачуне па сам нашао да би ради сигурности требало да има сточног дневника те да се види колико је и какве имала општина и по томе би се могло ценити да ли је се оволико могло утрошити на ков или није. А доиста мени се чини да је ово велики утрошак тим пре што смо ми ватали рачун и према фуражи па се не слаже.

Но на послетку ми ту не можемо сад ништа помоћи што нису вођени дневници и други обрасци које је требало водити те да би се рачуни могли назвати уредним; то је ствар контроле која ће прегледати рачуне у своје време. Ја дакле мислим да ми све ово у формалном погледу можемо одобрим не упуштајући се у што друго и ос-

тављајући одговорност за правилност изда- така на одговорним рачунополагачима и на- редбодавцима.

Председник. Усваја ли се ово? (Усваја)

Милутин Марковић. Али само с напо- менутом оградом (јесте).

Никола Р. Поповић. Ево због чега ја мислим да треба нарочите напомене уз ове рачуне. Треба због тога да би контрола могла обратити већу пажњу на рачунско испитивање тих рачунских података.

А Одавић. Ја сам чуо да садања стока општинска има дупло више фуражи него пре и да опет не троши ни у пола толико колико је пређе у рачунима показивано. Онда се давало по 4 кила дневно зоби а сад 6, сена на порције а сад пуне јасле, па опет ни половину нас не кошта стока као пре. Тако је сигурно и с овим вишци- ма утрошака за ков и са тога ја налазим да је са свим умесно да се оградимо од- говорности и да не ослобођавамо одговор- ности те бивше општинске органе ако су што неправилно урадили.

Никола Р. Поповић. Ми смо одобрили да рачуне од 1884—1889 испита неколико опробаних рачуноиспитача и ми смо им по- верили тај посао да га сврше како треба. Они су га свршили и поднели нам извеш- тај из кога видимо да је на потков оп- штинских коња потрошено више него што треба. Из тога се види да они нису пре- гледали рачуне тек форме ради но да су обрађали пажњу на све па су у исто време и нама напоменули ово што сад рекох. Са тога ми можемо с већим поверењем да гле- дамо на тај рад њихов.

Бока Димитријевић. Напоменуто је да су и неки фондови утрошени за потребе општине. Ако је то истина, председништво би требало да изнађе колико је утрошено те да се новац опет врати на своје место.

Председник. То питање изнеће се на- рочитом приликом на претрес. У осталом ја сам у овој години наишао на неке ра- чуне о фондовима и прибележио сам ради установе сиротињског фонда о чему сте ра- није говорили. Ја сам то прибележио ради уређења фонда а што се тиче ових прекора- чења из 1884 године, та су била извршена на рачун готовине општинске која се састо- јала у разним депозитима и стварима ко- јима је руковала општина.

Никола Р. Поповић. Ја би молио и пред- седника и г. Мату да нам о утрошцима ра- зних фондова реферису у једној од првих седница.

Председник. Ја радим на томе да сазнам да ли је кад што за фондове долазило и мислим да ћу у скоро бити калдар да при- берем све податке и да вам поднесем це- локупан извештај.

У главном ја мислим да се овај извеш- тај сведе на то да се прима но с тим да за рад и остале неправилности одговарају дотични наредбодавци и руковаоци. (Прима се тако).

Рачуни за 1885 који би били сад не реду, свршени су од стране одбора и саа је остало да надзорна власт одобри онд одлуке одбора општинског и онда да се пошаљу глав. контроли. Ја сам се већ обра- тио државном савету који наше рачуне пре- гледа али одговора нисам добио.

С тим је дакле уређено што треба и долази 1886 година. За рачуне из те го- дине, рачуноиспитачи који су их прегледали кажу: да је и у тој години потрошено преко буџета 153.176.63 дин. и да за ту суму

треба одобрење одборско и г. министра фи- нансије, после којих рачуни се могу по- слати главној контроли. И ту је дакле исти посао као и с рачунима за 1884 годину. Изволте чути извештај.

Секретар чита.

И код овог рачуна од 1886 год. нема других разлога него као они код 1884 г.

Никола Р. Поповић. Остаје и код ове године стари разлог. На ков коња натро- шено је ореко 2 хиљ динара. Но у овој 1886 години долази друга партија страшно оптерећена и то партија на непредвиђене трошкове од 121 хиљ. динара. Рачуноиспи- тачи нису нам показали на што је утро- шено из те партије да би могли оценити по- требу и казати своје за или против Бар у овој години није долазио ни један страни владар, те да се толика сума могла утрошити.

С тога би ја предложио одбору да обрати пажњу главној контроли на све могуће квите које су из ове партије, јер садањи одбор нема кад да улази у све детаље.

Са овом напоменом ја би предложио да се и овај извештај одобри, али да кон- трола боље испита на шта је тај трошак учињен.

Председник. Прима ли одбор овако? (Прима.)

Сад долазе рачуни за 1887 годину У овој години има мала разлика у 11221.35 динара — (чита извештај рачуноиспитача и извештај о учињеном трошку.

Андра Одавић. Поред оних разлога да- тих за 1884—5 и 6 годину ја би овде у овој 887 години имао да приметим на утро- шке на гас. Гаса је толико потрошено, да су га пили не би се толико потрошило.

Председник. Одобрава ли одбор ове извештаје? (Одобрава.)

Сад долази за 1888 годину. Овде у овој години рачуноиспитачи веле да је више утро- шево 59 хиљ. динара. Молим вас да чујете на шта је утрошено. (Секретар прочита).

У 1888 години није била одређена ко- мисија, која би прегледала рачуне с тога, што је било много промена у општини. Сад овај прекорачени буџет морамо одобрити.

Соломон Азријел. Ја чујем овде на ков да је потрошено 3 хиљ. динара. (Чује се: није него хиљаду) Па добро. У 1888 год. било је свега 6 коња а данас има 16, па сад ков кошта свега 400 динара. Како је то могло толико да се угроши у 1888 год. само на 6 коња?

Филип Васиљевић. По протоколу лицитације може се знати колико је стоке било.

Никола Р. Поповић. Ова 1888 година је најблажија са расходом. Нека имају господа на уму, да је плаћано интереса преко 10 хиљ. динара, а и потрошено је на грађење калдрме 40 хиљ. динара, онда излази да су те две партије однела 59 хиљ. динара. Остало је потрошено на друге по- зиције. Само на трошак канцеларијски по- трошено је преко 6 хиљ. нин. Дакле само на ово се може учинити приметба што је толико потрошено, а на друге партије нема се шта замерати.

Председник. Усваја ли одбор ову 1888 год. (Усваја.)

Са овим смо довели рачуне до краја. За 1889 год. све је одобрено. (Чита извеш- тај)

Сад имамо још неке хитне предмете да решимо. Молим вас да одобрите да се реше неколико лицитација.

Соломон Азријел. Ја тражим да са све то штампа.

Председник. Молим вас да се разумемо. Истина не би било рђаво саопштити гра- ђанству све ово ради знања. Али господо то је велики посао, него да штампамо у кратко, а то је да штампамо један извод свега овога.

Стеван Чађевић. Ја мислим да би добро било а и одбор и општина имала би вајде, да се ти рачуноиспитачки извештаји даду статистичком одељењу нашем, па да направе један извод, те да се види, како су приходи расли из ранијих година и како сад од кад је наш одбор.

Председник. Ја сам већ то учинио и могу вам казати, да ће то бити готово кроз који дан. То се тамо ради и због других потреба а ради знања како се крећу при- ходи.

Стеван Чађевић. Ако би се хтео наш друг и пријатељ г. Никола и Одавић да приме, ја би молио, па да узму и виде све те рачуне, и за тим упореде наше газдо- вање са ранијим. То не би згорега било.

Председник. То би било лено ако би се хтео ко примити тога, те да се упореде данашњи радови са пређашњим. Али ово је читава штудија, која тражи доста времена и трошка.

Филип Васиљевић. Ја сам хтео да ка- жем и одоосно кова коња, ако би се штам- пало, да се узму протоколи лицитације где се каже колико је било коња, а колико по- трошено, па то да упореди са данашњим издавањем за 16 коња; на тај начин да се види на шта су издаване толике цифре на ков.

Андра Одавић. Ја потпомажем предлог г. Чађевића односно тога, да се све ово преда статистичком одељењу те да упореди, како су расли приходи општински из го- дине у годину. Ово да се учини с тога, што видим да је у 1884 год. био приход 800 хиљ. динара, а одмах у 1885 години 700 хиљада.

Председник. Морам опет да поновим да сам то наредио и биће готово. Кад буде готово ставићу вам неколико екземплара па ћете видети.

Изволте чути молбе за уверења која траже судске и иследне власти.

Секретар чита.

Изволте чути неке лицитације.

Секретар чита протокол друге лицитације за ограду топцијске пијаце.

(Прима се.)

Председник. Састанак је закључен пошто је исцрпљен данашњи дневни ред.

Држан 15. Октобра. 1891. године у Београду.

Почетак у 6¹/₂ часова по подне.

Председавао председник Милов. Р. Ма- ринковић.

Председник. Изволте чути протокол прош- лог састанка.

Секретар прочита протокол.

Мата Јовановић. Протокол није лепо стилизован онде где се говори о решењу којим се одобравају накнадно утрошци које је суд без одборовог решења мимо будета чинио. У протоколу се вели: да утрошак није ранији одбор одобрио. По томе изгледа као да смо се ми нашли као неке добри- чине које одобравају и оно што други није хтео да одобри. А то није тако. Ми смо одобрили ове утрошке само да се испуни форма те да и доцнији рачуни могу ићи

главиој контроли а никако што ми одобравамо такав рад.

Потребно би било да се у овоме смислу и исправка учини. (Прима се).

Председник. Ово ће се поправити. Прима ли се протокол. (Прима).

А Одавић. У општинским новинама бр. 42 расписан је стечај за марвеног лекара с платом од 3000 дин. која се, према способности, може повећавати. У буџету стоји на марвене лекаре 4000 дин. Ми једнога већ имамо с 2000 и кад би овоме другоме дали плате 3000 дин. онда би се буџет прекорачио. Питам: хоће ли се задржати оба и од куд ће се платити вишак од 1000 динара?

Председник. За ових 10 месеци ми смо имали само једнога марвеног лекара и по томе било је уштеде у буџету из које се овај други може платити у овој години а за идућу годину зависи од решења одборовог колико ће их бити и с којим платама. (Одавић: добро!)

Раденко Драговић. Овде је пред одбором било одобрење лицитације за дрва. Лиферант је већ и донео дрва ако не свуда а оно на више места. Међутим ја сам приметити да се дрва не доносе каква је одбор решио — букова, него нека друга, а све како чујем с тога што лиферанту бије била позната одлука одборова. Да не би донесена дрва стајала на калдрми не примљена, молим да се још данас расправи ова ствар.

Председник. О томе каква ће се дрва примити за општинске потребе, решио је одбор. Односно цена, примљена је понуда Луке Ђеловића као најповољнија а односно дрва решено је да буду букова. Ово решење учињено је рачуноводном одељењу на извршење. Оно је међу тим саопштено само прво решење одборско којим се решило да се дрва узимају од Луке Ђеловића а оно друго по коме се имају само букова дрва примити, није му саопштено. Лиферант незнајући за ту одлуку почео је доносити место бубових — јасенова дрва.

Осем те погрешке има и друга једна погрешка од стране чиновника у рачуноводном одељењу. Није казано како је одбор решио односно слагања дрва између коља, већ је написао у решењу „слагање дрва треба да буде између којих“ па је после превучена реч „којих“ па метуто „коља.“ Лиферант дрва каже: мени није казано да треба да слажем дрва између коља нити је то било и написано где год него је додоније реч „којих“ поправљена речју „коља.“ На тај начин одлука одборова није потпуно извршена; чијом кривицом видиће се. Ја вас молим да сачекате док не видим ко је крив за то те ћу га казнити и вас о резултату извести. Свакојак таква погрешка неће остати не кажњена врло строго.

Раденко Драговић. Ја се опомињем да је казано да ће се не само лиферанту него и управитељу основних школа саопштити и каква ће дрва да доноси и како ће да их хвата па то није учињено. И сад треба решити шта ће се кад су дрва донета али не букова и ухваћена али не између коља?

Председник. Ја вам кажем да је кривица чиновника општинског ово остало не саопштено коме треба, премда сам сазнао да је учитељима то саопштено, али не могу поуздано тврдити без акта. У осталом разлика између донесених и уговорених дрва није велика ни у цену која је била при лицитацији нуђена, јер је та била у 20 пара по метру, ни у квалитету дрва јер су место бубових донета јасенова.

И сад ја ћу казнити чиновника за ту нехатност а ви изволте решити односно дрва: да ли да се врате лиферанту или приме по нижој цени?

К. Главинић. Ја сам разумео, да је овде главно питање у томе, шта ће бити са дрвима која тамо стоје.

Из досадањег говора излази, да лиферант није крив и сад треба решити хоћемо ли дрва примити или нећемо. Ако не примимо може нас тужити лиферант за штету. Одбор дакле сад треба да прими једно или друго.

Бока Новаковић. Држим да неможемо донети вечерас одлуку о томе с тога, што немамо при руди акта да видимо до кога је кривица. Ако је до нашег чиновника онда морамо примити дрва, а ако је кривица до лиферанта онда је то друга ствар.

К. Главинић. Из овога што је објаснио г. председник види се да је кривица до чиновника, који није лиферанту саопштио друго одборско решење по коме је одбор решио, да се узму само букова дрва. Дакле ствар је чиста и може се решити.

Председник. Ја у напред признајем да је кривица до чиновника.

Јоца Тадић. Ја мислим да је ред да општина са сваким својим лиферантом веже уповор. Да ли је и овде тако учињено. Иначе ја мислим да неможе општину да веже лиферант, ако није уговор закључен.

Сад ако је то свршено, онда ништа друго неостаје, него да се види, је су ли стављени сви услови.

Председник. Ја вас молим да оставите ово питање за идућу седницу, да донесем акта па да вас још боље упознам са овим питањем, јер је доста хрђаво извршена одборска одлука.

Бока Новаковић. Држим, да лиферант не треба да доноси дрва, док се ово питање не рашчисти.

К. Главинић. За што. Он може доносити али само букова.

Раденко Драговић. Ту се не прави нарочити уговор, него услови прописани за међују уговор на којима се он потпише. Није овде какав дуготрајни уговор те да се прописује нарочити уговор, него је то таква ствар, да се данас потпишу услови, а сутра се већ извршује.

Председник. Од рачуноског одељка прописани су услови како лиферант да даје дрва. Међутим прва је погодба промењена овде у одбору и казано је да се лиферанти и један и други позову и упитају пристају ли на измену. Један није пристао, а Ђеловић је пристао те је тако остало само на њега. Сад у том решењу у месту речи „коља“ метуто је „којих“ те је отуда изашла разлика у слагању дрва. Одбор је решио, да се приме само букова дрва а он је лиферовао и букова и јасенова. Молим вас да оставимо то питање за идућу седницу да се не би сад задржавали, а казаћу му да недоноси дрва, док се ствар овде не реши.

Мата Јовановић. Мени се чини, да ће нужно бити за решење овога питања, да нам г. председник на идућем састанку изнесе разлику између бубових и јасенових дрва како стоји у цени на пијаци.

Председник. Добро и то ћу вам изнети.

Пристаје ли одбор да се одложи ова ствар за идућу седницу? (Пристаје).

Имао би да вам саопштим једну ствар у конференцији.

Молим, који нису одборници, да се удаље из седнице. (Настаје конференција тајна).

После.

Вечерас сам господо добро једно писмо од г. председника одбора за подизање цркве на новом гробљу.

Ви знате, да је г-ђа Драгиња Станојловић својом добром вољом почела да прави цркву на новом гробљу. У тој цркви постављен је један грађевински одбор о грађењу цркве. Црква ће та бити до половине Новембра ове године готова само неће бити готов иконостас. Овај одбор грађевински, коме је председник г. митрополит обратио се писмом одбору општине београдске, да општина учини у овоме послу једну услугу. Г-ђа Драгиња предала је одбору на 38 хиљ. динара у готовом новцу а ресто у 21 хиљ. и 50 дин. пара у фондовним обвезницама да се из те суме направи црква.

Сад како треба да са исплати црква он се обратио општини да учини услугу тиме, што би одбор примио ове обвезнице по оној цени, која је на њима записана, а дао готовог новца за довршење. Дакле за такву услугу моли тај одбор, и ја вам износим ово на решење. Па пошто чујете писмо да донесете одлуку. (Чује се: и при најбољој нашој вољи данашње финансиско стање општине не дозвољава, да се то прими).

Молим вас чујте писмо. (Секретар прочита).

Дакле како мислите? (Вичу: да се одговори да је општини немогуће).

Онда да се одговори: Одбор имајући пред очима садање финансијско стање, да нарочито према великим одпочетим предузећима, у таквој је прилици финансијској, да му је апсолутно немогуће учинити услугу. (Јесте).

Сад молим вас да чујете протокол држане лицитације за давање под закуп цубова. (Секретар прочита).

Дакле као што видите, досад је била аренда у 22.600 дин., а сад је изашло мање у 12.400 дин.

Раденко Драговић. Истина да изгледа знатно мања сума сада, али то је с тога, што држава давајући под аренду касапнице за војску не узима цубок, те тако ако узме Панђела под закуп за државу онда он узме и цубок, тако исто и Нивола Мијајловић а тим се чини велика штета за закупца, који држи закуп цубока од осталих касапница. (Чује се: да се држи друга лицитација).

Димитрије Најдановић. Г. Раденко треба да објасни ову ствар

Милутин Марковић. Ви г. Најдановићу не треба ништа да говорите, пошто је ова лицитација на вас остала.

Председник. Дакле држаће се друга лицитација. (Јесте).

Сад изволте чути другу лицитацију за давање на оправку општинских фењера и лампи. (Секретар прочита). Сад је дакле мање изашло са 800 динара. То долази отуда, што се неће набављати 60 фењера за ову годину.

Мата Јовановић. Ја мислим при оваким лицитацијама да је нужно, да одељење, које те лицитације држи у исто време да и своје мишљење, да ли треба да се овако усвоји и за што, и да ли не треба и за што.

Председник. То је ствар како који свађа. Може бити да би требало а може бити и да не би требало. У ствари стање је изне-

шени онако како је. Држим да би требало ову лицитацију одобрити.

Раденко Драговић. Да се то неће ко- сити са уговором о електричном осветљењу?

Председник. Тај услов можемо ставити у уговору да ако би се пре рока увело гди електрично осветљење, да се може уговор раскинути. Чини ми се да и то има у условима.

Ако не пристајете на ову лицитацију, онда да држимо другу.

Председник. Има неколико тражења вла- сти да се јави каквог су стања и владања извесна лица (секретар чита), а има и молби приватних за уверења (чита се), (решено да овима суд да уверења).

Сад имам да вам саопштим молбу Ђир- ковића и комп. да се раскине уговор о за- купу пијаце на зеленом венцу. Ова молба њихова одавна је дошла и стављена на дневни ред али није могла да се раније узме у претрес. Они моле да се њихова ствар расправи једанпут тим пре што се појављује то да је закупца забранио једном сиромашку да продаје дрва на комад на пијаци а та дрва продавана су на ситно и пре и нико то није могао забранити. Ми смо то питање јутрос решавали и решили: да је забрањено продавање дрва на хват, а не и на једну цепаницу; шта више ово крчмење дрва дозвољено је и бакалима итд.

Молим вас да чујете шта хоће и са којих разлога закупци зеленог венца, и да оцените да ли би било корисно за општину београдску да овај закуп одузме.

Секретар чита молбу.

Председник. Као што видите они при- стају да им се плати онолико колико реши комисија, а то није рђав услов.

Љуба Јовановић. Њихова је дужност да издрже закуп до рока, а ако се то њима лично не свиди а они нека уступе закуп другоме а да не нуде општини. У осталом то је само шпекулација њихова.

Бока Новаковић. Они су то узели ради шпекулације па нека и издрже до краја уго- вора. Ја сам за то да се преко молбе пређе на дневни ред.

Мата Јовановић. Ја не бих био миш- лења да се пређе на дневни ред пошто људи незнају детаљно уговор. Али кад они уступају грађевине по процени комисије коју одбор одреди и да се уговор раскине, ја налазим да би то требало примити и иза- брати комисију која ће проучити уговор са закупцима и поднети њим извештај а по- сле тога да се прегледају и процене гра- ђевине шта вреде и онда да о томе одкупу дебатујемо.

Бока Новаковић. Кад се хтела та пи- јаца на зеленом венцу да да под аренду онда сам ја био одређен од стране одбора и председник и ми смо правили услове. Правећи услове ја сам пазио на то да од- лука одборска не дође у сукоб са законом о грађевинама и у условима је тако казано: да, кад се на том плацу одобри слободна пијаца, да од тада овај уговор не вреди и да се раскида. Доцније тај је услов изме- њен и то је учињено више у интересу са- мих купаца јер тим условима везује се општина ако би хтела да узме у своје руке давање права предаје тамо, да то не може учинити пре истека рока закупу. Сад, кад они ослобођавају општину од обвезе, за шта ми то не би прихватили? За што да држимо овај уговор у сили противно зако- ну и противно захтеву становника који че-

кају да се једанпут огласи тамо слободна пијаца.

Ја сам дакле мишлења да се ова понуда прими иначе ако друкче решимо, верујте да ће то доћи у сукоб са законом.

Јоца Тадић. Не слажем се с мишљењима г. г. Мате и Боке о раскинућу уговора. Ако би смо усвојили да овај уговор раски- немо онда би тако исто имали права и они остали који с општином посла и уговора имају, да траже да се и с њима раскину уговори. Ја би разумео то кад би закупци пристајали да уступе општини приход од пијаце и у колико би га она мање имала него што је с њима уговорила да они ма- њак допуне; овако како они нуде, ја не би могао примити и нисам мњења ни да одре- љујемо комисију јер би то значило да пра- вимо од готовог вересију и да се титрамо с интересима општине.

Међутим ако закупци пристају да га- рантују за мањак који би се појавио кад општина прикупља приходе, онда ја не бих имао шта против.

Ово пак што они нуде изгледа ми као шпекулација само да се избегне плаћање и ја сам тој шпекулацији противан. (чује се: и ми! и ми!).

Бока Николић. Ја се потпуно слажем с г. Јоцом и немам ништа да говорим.

Раденко Драговић. Не треба да будемо тако ватрени према Ђирковићу те да га одбијемо и не саслушана за то што се он обраћа. Лепо је то — штитити интересе општинске али није ружно водити обзира и о грађанским. Ђирковић овде не тражи ништа рђаво. Он вели: уступам све општини по процени. Ђирковић нема више од 11 месеци да држи и за општину ће бити ко- рисно ако би ову понуду усвојила.

Мата Јовановић. Господо, мени се чини овај је уговор закључен и лицитација др- жана пре закона о општинама. Дошао је нов закон о општинизма по коме: кад 300 грађана захтевају пијацу, она им се мора отворити. Овде је тај случај. А грађани зеленог венца добили су по закону право на слободну пијацу и они сад могу да про- дају производе и на утрини и да не узимају дућане закупника. Наравно да у томе слу- чају приходи морају подбацити и да они не могу имати од њихових барака пред- виђеног ћара.

Према томе ја мислим да су они у праву да траже раскид уговора јер је закон оне- могући њихов опстанак. Кад смо ми на основу закона одобрили да буде слободна пијаца, ја мислим да смо дужни да и њима овде дамо задовољења ослобођавајући их од уговорених обавеза.

Бока Новаковић. Вама је свима познато, да су становници тога краја тражили да се зелени венац огласи за слободну пијацу, и да се донета одлука која је у живот сту- пила. Сад је питање, да ли се тај уговор коси са законом, који је дао право грађа- нима да на захтев њих 300 добију слободну пијацу. Свакојако се коси, јер по чл. 69. тач. 3. јасно је казано, да се на захтев њих 300 грађана мора дати пијаца. По томе и уговор са закупцем и закон једно према другоме су противни и закуп не може да опстане. С тога би паметније било, кад сам закупца тражи раскинуће, да се то одобри.

Јоца Тадић. Кад говорим о овој ствари верујте ништа ме друго не руководи да тако говорим, но једино општински инте- реси. Ја сам мало час напоменуо, да кад би Ђирковић и компанија пристајали да под-

мире мањак у приходу не би имао шта да говорим. Али кад тога није, ја несмем ди одобрим раскинуће.

Г. Мата и Новаковић веле, да је уго- вор пре закључен па после изашао закон. То чујем да не стоји. Но било како му драго, Ђирковићу и компанији није дата сва пијаца под закуп. Њему је дато право да подигне зграде и за то земљиште мора да плати кирију, па имао он приход или немао. Тако је исто дато и на овој пијаци. Он није условљавао хоће ли бити пијаца или не, него тражио.

Сад да се то раскида, немогу никако да пристанем.

Председник. Дозволите, да учиним не- колике исправке. Ја сам био члан комисије са г. Боком Новаковићем онда, кад се од- ређивало то место за пијацу. Ја ћу да вас потсетим, да општина до тога времена није ништа располагала са пијацом на зеленом венцу. То је било пре, по што је закон донео, да се може огласити пијаца за сло- бодно место по изјави 300 грађана. По том уговору сад би могли да нагађамо како је казано; но мени се чини, да на зеленом венцу само он има право да продаје, а другу немају.

Сад сви сељаци продају зелен ван ње- гових зграда и паравно он је сад у једној незгоди и мора да губи с тога, што је за- кон изменио погодбу ранију.

Молио би вас да то поверите једној комисији, да све проучи и изнесе своје ми- шљење пред одбор. Она ће проучити уго- вор упоредити га са законом и дати своје мишљење треба ли уговор раскинути или не.

Ми не треба да изгубимо ни то из вида, да до тога времена кад је уговор закључен општина није имала од те пијаце ни једну пару прихода.

Као што знате, да је се за савски крај образовало једно друштво за улепшавање тога краја, и ако то друштво буде јако да штогод уради на тој пијаци онда ће то бити на углед и корист грађанству. Погле- дајте на цветни грм, па ће те видети шта се урадило од земљишта, које није давало никакве користе, а данас је једна велика пијаца. Дакле молим вас, да поверимо ову ствар једној комисији.

Раденко Драгојевић. Г. Тадић даје Ђир- ковићу зато право да подигне зграде и шта ће се у њима продавати; али треба да се опомене, да је доцније дошао закон, који даје грађанима право, да неморају у ње- гове граде седити и продавати, и тако сад многи продају своје производе ван дућана. Сад по неком смислу ни сам Ђирковић не мора да плаћа општини.

Мата Јовановић. Мени је чудно, да се г. Тадић не сећа, да је уговор закупа за- кључен пре овога закона. Прво су били приватни дућани. Доцније је то измењено и дато право Ђирковићу и сад је после тога изашао закон. Сад ја налазим, да су закупци у услед измене бивших прилика у праву што траже.

Г. Тадић рече, да он у овој ствари го- вори само у интересу општине, па и ја а и сви мислим ако противно његовом говору говоре радимо овде и говоримо у интересу општине али и у интересу правичности.

Ја налазим, да је ово тражење Ђирко- вића умесно и правично па би га и одобрио.

Јоца Тадић. Ако стоји тако као што важе г. Мата и Раденко, онда је то сасвим друга ствар. То се да видети из уговора,

али опет велим, како сам ја извештен, то је било после новог закона, а уговор је доцније закључен; и ако тако стоји, ја не могу да пристанем на раскинуће уговора. Међутим мене руководи да ово овако и верујем, јер ни сами закупци не наводе тако као што се овде говори.

Према овоме не би згарега било да се одреди комисија, па нека она упореди све и одбору изнесе.

Милутин Марковић. Само имам да на поменем г. Тадићу, да су закупци овом молбом само поновили ранију молбу, која је пре 6 месеци поднета.

Никола Р. Поповић. Нека је најпосле ово њихова 4—5 молба. Они су досад увек одбијани. Сад ово долази опет у одбор и с тога не треба ништа о овоме ни говорити. За што да ми овде будемо њихови браниоци.

Андра Одавић. Мени изгледа из досадањих говора као да ми овде адвоцирамо за молиоце. Оставите то, па нек иде у комисију и она нек све проучи, па нек нам изнесе своје мишљење.

Председник. Молим вас да сведемо говор на комисију. Ја велим да буду чланови те комисије: Ђока Новаковић, Јоца Тадић и Ђока Николић.

Ђока Новаковић. Нећу да се примим за члана те комисије, јер је то сасвим противно закону.

Раденко Драговић. Заиста је умесан навод г. Новаковића. Кад ми седимо овде као одборници и знамо да је тамо пијаца и све шта смо по томе радили, онда на што комисија.

А. Одавић. Ја не видим овде ништа против закона. Кад г. председник каже, да овде нема при руци уговор, онда ја нећу ништа да радим на неизвесно.

Председник. Добро. У место г. Ђоке Новаковића нека буде г. Милутин Марковић. (Усваја се).

Састанак је закључен.

Састанак је овај трајао до 9 сахати по подне.

Држан 21. октобра 1891 год. у Београду

Почетак у 5 и по часова по подне

Председавао председник општине Милован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може радити, отвара одборску седницу; и молим одборнике да саслушају записник од прошлог састанка. (секретар прочита)

Има ли ко да примети што на састав записникау.

Раденко Драговић. Ја сам казао, да је непажњом чиновника општинског направљена штета и општини и лиферанту. Ту није тако записано и молим да се учини у томе исправка. (Прима се)

Ђока Николић. Није казано, да буде члан комисије г. Тадић.

Председник. Истина је то и учиниће се исправка.

Има ли још ко шта да примети? (Нема)

Усваја ли одбор записник? (Усваја). Да вам учиним једно саопштење. Направљен је извештај о тромесечним општинским рачунима за треће тромесечије које је дужан општински суд да поднесе. С тога је потребно да они који су раније прегледали те рачуне прегледају и ове. Рачуни ће им

се упутити на преглед те да после поднесу извештај одбору на оцену. (Усваја се)

Соломон Азријел. За прошло тромесечије изабрана је једна комисија које чланови нису никако дошли да прегледају. За друго тромесечије изабрана је друга комисија и ова ће прегледати рачуне и за једно и за друго тромесечије. Држим да чланови комисије треба да су уредни у тој дужности.

М. Капетановић. Та комисија не треба да је велика, па ће лакше радити.

Председник. Ја предлажем г. Марка Велизарића, г. Андру Одовића и г. Соломона Азријела. (Усваја се)

Даље имам да вам саопштим и ово Поднет је извештај о хемијском раду, шта је радио наш хемичар до сада. Како из овакве радње може бити користи и по општину и трговину ја би вам предложио да се тај извештај у једној брошури штампа, па да је сваки одборник добије. Овде су изложени они предмети, који се употребљују за храну, а доноси се и са стране и потоме можемо предузети извесне санитарске мере, да се сузбије оно, што је шкљиво по здравље грађанства.

То су били и разлози, који су руководили одбор, да има свога хемичара и да би имало практичне вредности од овога рада молим вас да дозволите да се штампа.

Димитрије Најдановић. Ја само знам да се томе хемичару плаћа по 3 хиљаде динара годишње, а његов рад нигде не видим.

Председник. Па ево његовог рада Одобрава ли одбор да се штампа? (Одобрава)

Димитрије Најдановић. Ово је засебно питање, које хоћу да учиним. Питам г. председника, да ли је тај хемичар радио што у овој години?

Председник. Радио је и прегледао ове године на некаких 1139 разни предмета. Н. пр. на прегледу ракије, сапуна, сирћета вина и т. д. (чита)

Треба г. Најдановић да знате ово. Ја као председник општине немогу дозволити да неко ради нешто а да не каже шта ради.

Дакле ово ће те извешће примити к знању. Оно ће се штампати и предати одборницима, да ће се и у другим новинама, да га и оне претресу. (одобравање).

Сад чујте још једно саопштење. 28. окт. мес. октобра руски цар прослављаће 25-то годишњицу свога брачног живота.

Колико симпатије Србије и Русије као народа по крви и вери важи за нашу политичку будућност и живот, то ми сви знамо, па треба да се овој прослави и ми одазовемо.

Ја сам дознао, да ће се прослава вршити у свима крајевима словенства, па је потребно, да и ми дамо какав видљив израз нашег пријатељства. С тога ја држим да треба да учинимо тога дана једно благодарјење у београдској саборној цркви и да позовемо грађанство, да се одазове и оно. (једногласно одобравање).

Сад имамо неколико лицитација Држана је лицитација за вађење и продавање песка са обала савских и дунавских. Ниједан се није хтео примити закупа и сад треба да решите, шта ће мо радити. Хоћемо ли сами да вршимо овај посао, као што се и сад врши или да држимо другу лицитацију (чује се и друга лицитација).

Гавра Бркић. Кад је одустао бивши закупца од закупа?

Председник Са њим је раскинут уговор од стране суда с тога, што није уредно плаћао аренду.

Гавра Бркић. Ја видим ту неку неправилност. Тражи се давање под закуп другоме, а неизноси како је уговор раскинут нити се о томе даје какво објашњење одбору. Други пут се увек тражило одобрење а сад је то учињено без одобрења одбора:

Председник. Г. Бркић спомену суд. Ја кажем, да смо ми одредили лицитацију за 1891 годину. Суд је раскинуо уговор са закупцем због неуредног плаћања аренде. То му је и дужност била, да се нештете интереси општине

Марко Велизарић. И то је било пред одбором Јасе врло добро сећам. Г. Бркић је заборавио.

Председник. Само неколико речи да кажем односно оваке практике. Суд кад види да се штете интереси општине не треба да чека, не може да чека на састанак одбора те да тражи објашњење и одобрење. Његова је дужност одмах кад то примети да томе стане на пут. У осталом суд је уговор и градио па је и дужан да пази тачно вршење истог.

Молим вас да свршимо ово питање. Хоћете ли да држимо и трећу лицитацију.

Димитрије Најдановић. Је ли лицитација само за 1891 годину? (Јесте)

Марко Велизарић. Пошто је врло кратко време до краја године не треба ни да одређујемо лицитацију, за 1891 г.

Соломон Азријел. Општина је за целу годину сама радила, па нек и ово кратко време сама ради.

Председник. Ово што општина ради, ради на његову штету. Штета ће се накнадити из његове кауције.

Гавра Бркић. Молићу да ми се објасни: на који је начин и зашто раскинут уговор?

Председник. За то што не плаћа аренду и општина шта је могла да ради него или да му одузме кауцију или да ради на његову штету. Сад се ово последње чини. (Чује се да се и даље чини.)

Дакле да продужимо ово до конца године а за даље видећемо шта ћемо чинити? (јесте).

Секретар. чита лицитацију о набавци зоби за коње пожарне чете. Цена је 15. 90 дин. 100 кила.

Раденко Драговић. Прошлог пута изишла је цена 15 а сад 15 до 90 дин. Ја сам онда мислио да треба одобрити па и сад то мислим, јер цена јечму скаче.

Соломон Азријел. Ја мислим да општина има неке амбаре? (има). Па што она не би набавила сад сав потребан јечам и сместила га у амбар? Тако би се добио знатно јефтиније.

Председник. Ова се лицитација држи за идућу годину — од 1. Јануара. Ако би се примало ово што предлаже Соломон онда би ваљало мењати услове лицитације, Цена се као што сте видели, непрестано мења, и ви сад можете одобрити или неодобрити ову лицитацију ако се надате повољнијим ценама на трећој лицитацији.

Милутин Марковић. Налазим да би могли друче уредити ову ствар а то је да зоб набављамо у време кад је и државна надлежства набављају месецима Јулу и Августу. Са тога би ми требали сада да држимо нову лицитацију само за 6 месеци; а после овога времена ако не будемо имали лиферанта, можемо зоб и сами куповати на пи-

јаци. Међу тим у Јулу и Августу добићемо увек најповољније цене на лицитацији па тада треба да и држимо лицитације, (одобравање).

Гаденко Драговић. И ја сам сложен с мишљењем г. Марковића. Велика је разлика у ценама у Јулу и Августу и сад.

Гавра Бркић. Ова је цена скупа и не би је требало одобрити већ одредити другу лицитацију. Кад је цена 11 и 11 и по дин. а ми да плаћамо скоро 16, било би за осуду.

Филип Васиљевић. Лиферани морају тражити веће цене за зоб од садашњи, појачани. јер рачунају да ће бити веће онда кад нам буду лиферовали зоб. Кад би је сад примали, разуме се добили би је јефтиније.

Раденко Драговић. Због чега је оволика цена, казали су предговорници и по томе и кад би је одобрили не би то било за осуду како мисли г. Бркић. Кад би било много зараде, немојте мислити да се не би нашло доста њих који би понудили ниже цене!..

Председник. Дакле: јесте ли за то да се држи трећа лицитација и то за онолико колико треба за 6 месеци. Сва зоб да се прими до Божића и смести у општинске амбаре? Јесте ли за то? (јесмо)

Гавра Бркић. Ја сам за то да се набавља све што треба за годину али да се испорука подели на квартаве: један око Божића а друга у Јулу. (нећемо тако).

Председник: Хоћете ли дакле да се измене услови и да се набавка држи за 6 месеци с тим да се испоручи зоб до 1 Јануара? (прима се). За ону другу полу године да се држи лицитација у Мају и Јуну? (добро)

Никола Р. Поповић. Односно амбара које је поменуо Соломон, ја знам да је одбор решио да се удесе амбари за храну шесто месечну. Мислим да је то решење извршено и да су амбари удесни за пријем шестомесечне фуражи за стоку.

Председник. Амбари су добри и ми ћемо примити зоби у њих колико могне да стане од количине потребне за 6 месеци.

Дакле за мајску лицитацију да се има у виду и раније колико се може сместити у амбар, (Јесте).

Чујте лицитацију за набавку 20 хиљада јечма (секретар прочита)

Према горњем решењу, да се и за ово држи друга лицитација (јесте)

Филип Васиљевић. Ја би само то приметио, да се лицитације не држе овде у суду, већ тамо пред кафаном којом, где се ти производи купују и продају. Напр. за јечам и т. д. неке се држи лицитација пред кафаном „Чачак“. ту има и људи, који ће лицитирати, а овако како се сад ради многи и незнају (чује се: није то добро).

Председник. Дакле усваја ли одбор да се држи лицитација за набавку ових артикала онде у близини гди се ти производи продају? (Усваја).

Сад чујте траже се нека уверења за извесна лица. (Секретар прочита).

Има неколико лица, која су изабрана за порески одбор, па не могу да врше ту дужност.

Ви знате, да је одбор почео да ради па је потребно да се та места попуне.

Чујте молбу г. Владислава Борђевића, који сад није овде. (Секретар прочита.)

Усваја ли одбор да се други изабере? (Усваја).

Чујте молбу Владислава Бурића. (Секретар прочита).

Андра Одавић. Тај човек нигде до сад није био ни на општинској ни на државној дужности. Нисам за то да му се молба уважи.

Председник. На овај говор г. Одавића имам ово да кажем. Стоји навод г. Андрић да неки врше многе грађанске дужности а неки ни мало, али кад одбор мора да свршава посао који не трпи одлагања а изабрани неможе да се прими, онда неможемо гледати на то, ко више а ко мање врши грађанске дужности јер може наступити случај да одбор порески неможе да ради, С тога је потребно да одбор оцени молиочева наводе, па да на место његово избере другог, који би са мање штете могао вршити и општинску дужност.

Соломон Азријел. Ја знам да је и Миљван Миленковић самац као тај молиоц па опет је вршио и ову дужност. С тога ако тај неће треба га казнити.

Никола Р. Поповић. Ја мислим да одбор може само онда ослободити кога од вршења општинске дужности, који поднесе лекарску сведочбу, да му болест смета вршењу дужности или кад је спречен путовањем ван Београда. Па како овде молиоц то недоказује и како закон о порези не тражи, да ову дужност врше само они, који имају задруге, и како има и казне за онога, који неће да врши, то сам мишљења да се по закону натера, да одређену дужност врши. Има људи, који врло мало полагају на те моралне дужности, па ништа и незнају за грађанске моралне дужности а ово је прилика да се силом натерају, да се и они упознају са овим пословима. То ће бити школа за њих. С тога сам да му се молба не уважи.

Гавра Бркић. Овај човек види се да неће да долази и с тога ако се може радити без њега, нека остане јер се силом ништа не може, Видите и сами овде у одбору многи неће да долазе, па ни казна не помаже нпр. Леко не долази, па Симић и још други, па ништа. Ја сам за то да се избере други.

Председник. Овај човек захваљује одбору на избору и поверење, али наводи поред онога што је самац, да није ни способан за овај посао, а и са здравственог узрока није у стању да ради.

Андра Одавић. На говор г. Бркића имам да кажем, да неможе тако да се од послова извлачи нико. Ја сам вршио тај посао 2 год. и 3 месеца, тако исто и г. Тадић. Ту не треба никакве способности. Неће да пише ништа, него просто има да каже, ако је ко мање казао, да одреди његово стање, а тако исто ако је коме више ударено да објасни.

Председник. Ставићу на гласање. Ко је за то, да му се молба уважи гласање „за“, а које да се не уважи гласање „против“ (Настаје гласање).

11 су огласили „против“ 4 „за“. По томе уважена је молба.

Чујте молбу г. Грује Ивановића чиновника у пензији (секретар прочита). Овај

је човек преко 60 год. старости. Њега и закон ослобађава. Он вели да је болестан и моли да се ослободи (ослобађава се).

Добро. Кога ћемо са врачара на његово место. (Чује се: Г. Стева Поповић начелник минист. просвете у пензији). Усваја ли одбор? (Усваја).

Сад чујте трећу молбу Радована Миленковића столара оvd. (секр. прочита). Он наводи за разлог као што чујете, да је био члан пореског одбора 4 године узастопце а после што је и сувише оптерећен пословима и другим грађан. дужностима. (Да се разреши, а на његово место да буде Риста Дамјановић). Усваја ли одбор. (Усваја).

Сад имамо једну од хитних ствари, а то је молба управника трошарине. Ствар је у овоме.

На савској обали код царинарнице налази се једно земљиште, гди је стовариште винарске радње, па су бурад остављена на отвореном месту, па усљед тога и вина изложена промени због ладноће а и лети због топлоте. То је земљиште министар финансије давао под закуп. Ове године управник трошарине моли и предлаже да узме под закуп за трошаринску потребу и да се ту направи смештиште свију пића, па ће се лакше вршити преглед. С тога молио је мене, да му одобрим да може лицитирати за општину и ја сам му одобрио и он је ишо и лицитирао.

Наравно ја сам о томе разговарао и са г. министром финансије, па је лицитација остала на трошаринску управу.

Да би се то смештиште уредило као пијаца за пиће управник трошарине предлаже да се тамо направи један магацин па да то стоји под његовом управом и кључем. Ту да сваки смести своје пиће, па кад хоће да извади што одакле, да плати трошарину, а кад хоће на страну да извезе онда да му се дозволи да изнесе.

Он мисли да је за трговце ово добро да им се вино одржи у доброту, па с тога предлаже да направи магацин и пошто је сад доцкан, то вели може да се направи са једном циглом. Направио је и план који је овде. (Одборници прилазе да виде план).

Председник. Молим, да вам још нешто кажем. Управник трошарине проба ради држао је ову усмену лицитацију да сазна: који би се од предузимача и пошто хтео примити овога посла, Г. Шиђански је, вели, изјавио да се прима да сагради ово за 30 дана и 5% јефтиније од предрачунске цене. И са тога ако одбор одобри, он ће, вели, одма и кауцију положити.

Гавра Бркић. На савско је стовариште довлачено прилично вина али је довоз омалио јер је пределе из којих је долазило опустошила прилично филоксера. Сад на железничку станицу више вина долази. И сад да ли ће се и ово вино вући на савско стовариште, то ваља знати

Председник. Овај магацин гради се за смештиште свих пића и вина ма одкуд долазила која имају да плате трошарину. Ово би било и у интересу трговине и у интересу олакшице плаћања трошарине.

(свршиће се)